
Награда
Десанка Максимовић

Награда Десанка Максимовић
26

Томислав Маринковић
2020

БИБЛИОТЕКА „НАГРАДА ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ”

- 1
Љубомир Симовић / УЧЕЊЕ У МРАКУ
- 2
Стеван Раичковић / РАНЕ И КАСНЕ ПЕСМЕ
- 3
Миодраг Павловић / СРБИЈА ДО КРАЈА ВЕКА
- 4
Танасије Младеновић / НА КРАЈУ МИЛЕНИЈУМА
- 5
Матија Бећковић / ОД – ДО
- 6
Милован Данојлић / РАЗГОРЕВАЊЕ ВАТРЕ
- 7
Бранислав Петровић / ГРАДИЛИШТЕ
- 8
Борислав Радовић / ПЕСМЕ
- 9
Слободан Ракићић / ПЛОВИДБА
- 10
Радмила Лазић / СРЦЕ МЕЂ ЗУБИМА
- 11
Милосав Тешић / У ТЕСНОМ СКЛОПУ
- 12
Алек Вукадиновић / КЊИГА ПРСТЕНОВА
- 13
Слободан Зубановић / КАД БУДЕМ ИМАО 64 ГОДИНЕ
- 14
Мирослав Максимовић / ШАПАТ КИШЕ О СЛОБОДИ
- 15
Рајко Петров Ного / ЧОВЕК СЕ ВРАЋА КУЋИ
- 16
Мирјана Стефановић / ПРОМАЈА
- 17
Душко Новаковић / ЗАБАВА ЗА УТУЧЕНЕ
- 18
Владимир Копицл / ТУФНЕ
- 19
Милан Ђорђевић / ПЕПЕО У БАШТИ
- 20
Петар Пајић / ПОЕЗИЈА
- 21
Тања Крагујевић / ТРН О СВИЛИ
- 22
Мошо Одаловић / ДОБРО ЈУТРО, ВЕЛИКА ХОЧО
- 23
Милан Ненадић / ОТМЕНО А ЦРНО
- 24
Ана Ристовић / ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ
- 25
Војислав Карановић / ЗАГРЉАЈ У КОМЕ НЕМА НИКОГА

**Томислав
Маринковић**

**Дуге сенке иза
тренутака**

ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ

Задужбина „Десанка Максимовић”
Народна библиотека Србије

Београд
2021

СУМЊА У ОГЛЕДАЛО

1996.

МЕЛОДИЈЕ, ЗВУЦИ

Све једном постане
очигледно и приближи се.

Свет је мелодичан
и свуда траје.
Тихо, као презрели
спокој лабудова,
моји преци уснули плове
на нежним преливима
тишине.

Кроз светлост
која се опојно
и тромо
около шири,
године одмичу
као омађијано крдо.

Ал' опстојава жеља
да речи загрле простор
и помилују даљину:
да станем на сред
занемелог поља,
и будем белег на
бледој путености
неба.

СКАСКА, БОЛ

У поднева смерна,
слушам музику
што паук мирно плете
на клавијатурама смисла,
звонким као сребрни обол.
Испрекидано, као
линија живота,
пружа се овај пут.

Чедност обзорја не загреје
крв у венама више но што
старински смет
завеје ућуткани самовар.
Не утаба стазу шапат.

Свуда постоје
хрпе презрелих речи
што с лакоћом избледе
и кошуљу од бунцања и снова,
коју ветар надима
и баца.

Од александријског руха
постоји савршенији стих.

Крепости неутаживој
био сам довратак
на пустом поседу туге.
Заклет на скаску под
меким крилом дана.

Али нека, нек' се све то,
као што треба, сврши.

У једном од митарстава,
пробудиће се или ће
спласнути бол.

И душа ће испити чај
који се заслужи чекањем.

ЦИТАТ ГЛИНЕ

На плавичастом рубу година,
тек треба да се родим.
А далеке адресе, уплетене
у увојке соба, тамо негде,
самују.

И асфалт мирише, и угаљ
предаје пећима душу и топи.

*„У блештаве сале, шиха коначишћа,
кроз бешумна вратића пролазићу,
где свака шајна, као свила,
кроз прсте исцури...”*

У жубор тихи, неосетно и мукло,
клизну дани.
Закотрља се цитат глине
која се, на ципелама,
понесе у изгнанство.

И безброј неваљалстава
лице на мале пажње;
на молитву црва
у месечинастој
и мразној ноћи –
док сушта лудост
тражи решење и пут.

Тамо, у безименом граду,
мој саблажњиви лик
последњи пут блесне.

Па нека:
незаобилазне традиције
настављач бићу,
и упијати,
на сваком ћошку,
нешто што се заувек памти,
што не избледи.

Недостајаће ми само
музика ноћи,
угашена звезда и
тек зарудели стих.

И сјајни сат
који прелази
из руке у руку.

НЕКАД МУ СЕ УЧИНИ

Док се упиње, прикупља дах, чезне: тишина
је глатка и глува – свако биће припада магли.
Некад му се учини: обриси давних речи
опчињавају,
поље којим промине много је више него
обиграни
простор, градови којих се сећа испресеци
су као говеђе шницле и крваре кроз ноћ...

ПРЕСУДНИ ЧАС

После бескрајног одлагања, Пресудни час ипак на време стиже: бучно, са свитом и коњаницима обученим у плави неон, понекад у ружичасти.

Свему претходе шумови, несаница. Одједном, тако муњевито јурне низбрдо, према неком пољу препуном тихог чаврљања и мириса што омамљују.

Као јаје које се на пречац одлучи и крене некуд, непогрешиво.

Зато се јављају несносни, вртоглави кругови.

Набори.

Езотеричне магле.

Лелујање пламена.

Дрхтавица.

ЖЕЛИ

Жели да пише о девојчици која је у сну
украда краљичин костим, а сад у њему хода
једним од нетакнутих вртова самоће (грациозна
и бледа, као кад сутон, кроз паукову мрежу,
пажљиво сеје нему нежност).

Али чим зажмури, време потече, врт се испуни
латицама. Навире бело паперје са снегом, док се
у руци неког ко пристаје на било шта, другде,
у бокалу, мешају крв и вино, а мириси зове се
укрштају и грле са отежалим и горким

мирисима

мака.

СУМЊА У ОГЛЕДАЛО

Стопити се са звуцима прошлим,
како је то лако,
како опојно и неизбежно.
Па ипак, не питам где су
нестали народи,
трагови на песку,
њихова прошлост...

У понижености
сеоских путељака,
изгубило се време,
прекрио га муљ.

Сада је све на почетку.
Реч мути и бистри огледало.

Поново ме привлачи бескрај.
Сви трагови који немају
моју сузу.

ДРУГО НЕБО

Умиљати, нечујни наноси кише,
непомичне и, у исти мах,
хитре, тако хитре...

Хладне сузе што искоса
у прозор ударају.

Само одоцнели пролазник зна
за прикривену, нечисту савест
града.

Само наушнице ноћи,
што понегде светлуцају.

Славу витких лукова осећам
и памтим. Сводови цркава
као да су саздани од
млека и месечине.

Једном заувек,
лишће и ветар,
у треперењу су спојени,
прожети.

Душа је друго небо.

ШКОЛА ТРАЈАЊА
2003.

ВРТОВИ, РЕЧИ, КОПИЈЕ

Ниси се ти окружио само крошњама липа,
травом, руменим латицама. Не.

Вечити полазник у школи трајања,
још један врт ограђујеш кришом.
Походиш га и плеваш, као да сенку за сенком
уклањаш из мрачне поспаности шума.

Па реци отворено – као на тепиху хумусном,
у језику је верно прекопирана флора:
вртови бујни и истрајни; упорнији
и од травки што се, у грозничавом трансу,
разодевају и мрзну у пукотини асфалта.

И реци још и ово: улична ценкања
и људски бофл, не саблажњавају те
као продавци и купци половних знања,
роба што преко екрана се пресипа и базди,
и симболи времена улећу у очи као плева.

Па добро, памтиш још окрајке учених
разговора,
и то што је, кроз сито, спрам месечине,
у вртovima сабласним измуцало време.
Ал' све и да није тако, своди се на једно:

*Исцеди сок из речи – сок,
или ћући.*

БАШТЕНСКЕ ТЕЗЕ

Неотпоран на све што је сушто
И, по могућству, трајно:
Вратио сам се биљкама и башти.

Засаде младе сам плевио,
Необуздани раст сасецао у корену.

И изненада осетио слабост
Према тој недужној коровској братији –

Што буја сама из себе, без заштите,
Тек да се објави значењем и слутњом.

ДЕО ИСТОГ СРИЦАЊА

Заобилазећи теме као што су:

Рај̄ до ис̄иребљења, или:

Све̄и је кренуо њӯшем без њовра̄ика,

Бележим и ове речи:

Зрачак сунца на тераси

(Сабијен у капљицама на дну чаше),

И очи девојке што на реклами

Хвали цинс, део су истог срицања,

Истог су обиља знаци.

И само то што их спаја,

Вредно је стрпљивог тумачења;

Док засићеност света припада

Другом таложењу и расправама,

Окупљеном чаврљању

И штуцајућем говору

У винској ошамућености

После ручка.

БЕОМА СТАРИ УКУС

1

Без свести о пловидби, јутро ме довози
До бледуњаве луке, и ту истреса међу ствари,
У гњилу и засићену стварност.
Таласи још неко време запљускују
Обалу која ме раздваја од свега
Што бих да задржим или присвојим;
Да у неограничени домет послова
Још једном поверујем, као у дану првом.

2

Овај дан је као њлесан
У бурадима вина – вели Она,
Вирнувши кроз прозор;
Циљајући на сивило мокрих облака
Изнад крошњи, а можда и на синоћно
Пражњење флаше *Бурџундца...*

Да је тренутак за разговоре,
Нешто бих и својих речи додао на исту тему:
Говорећи јој о лабавој и несигурној вези
Између буђи на површини стварности
И врелих тренутака у капљицама.
И о несазнајном учинку трагова
Руменила на уснама казивао,
Попуњавао и претакао овлашна знања.
Али већ гурнут у нови талас,

Журим да зграбим свој појас за спасавање:
Аутобус који се тетурa низ стрмину...

3

Нагло изгнани из својих животних поседа,
Путници се мрште; свикли да одолевају
Раду времена на ораницама и у воћњацима,
И да издржљивост црпе из неспутаности
предела.

Помишљам да се и стварност тако нагиње
Час на једну, час на другу страну,
Као аутобус. И да приче путника
Не дозревају и не тамне, али имају
Неки веома стари укус, можда вина.

СЛУЧАЈНА МЕРА

Пристигао у град, како се обично у град стиже:
Првим аутобусом, кроз јутарњу маглу,
Зурим у излоге с књигама. Сваки пут
Кад уђем да дотакнем мирисне странице књига,
Ганут овлашним смешком продавачице,
Помислим: Боже, захваљујући доброти Твојој
А не срећи, још није смишљена операција душа,
Да читање књига не би потрајало до
Самог свршетка света.

Ех, књиге, товар који с лакоћом носим,
Вративши се у насликани околиш и говор,
Оснажен бојама биљки које рабе свежину
Шумановићевог платна.

А после: пожудно листање страница, сакупљање
Сочних плодова и понирање у бескрај у речима,
Како је једино могуће. И силажење у себе:

зрикаво

Чишћење и поспремање ствари – претварање
својих речи
У књиге. Ето, и те су речи нека случајна мера,
Мера одвећ прозачног и стилизованог вагања.

На страни дешеног,
Недостајући тег.

ИСПРЕД КУЛИСА

Испред кулиса онога што траје,
У свакодневној шетњи помислиш
На излишне, ником потребне часове
Што иза тебе остају...

Корачаш и теглиш ту помисао
Да од тренутака, што управо промичу,
Саградиш храм, измештен из времена.
Да у његову прозирност сакријеш
Дуго обликовани, минијатурни свет.

Но ето, сетиш се и тога: духови тавана
И подрумских старудија већ увећано раде
На разграђивању света, на претварању храмова
У рециклирану прошлост...

Па пошто већ лагано крећеш према кући;
Било би најбоље да стигнеш у сами сумрак,
Носећи прегршт крвавих купина у шакама,
Вративши лицу помало свечарски,
Помало равнодушан изглед.

АРОНИЈА

У деценијском стражарењу уз плот
И љубопитљивост суседства,
Зазивала је бригу мотике
И плаћала је летњим изобиљем,
Док једном не дозре и жудња
Да јој у биографију завирим
И одгонетнем нарав жбунасту.

На првом месту, наших се плодова:
Мрких бобица што у презревању копне,
Вену и засушују сок, али одбијају трулеж.
Као непознато (а волео бих да додам:
И понижавајуће) стање.

Таква је то биљка: из руског изобиља
Приспела у наше крајеве, маће бесциљне
И маће снежне, у неко своје топло изганство,
Посијобина јој је Сибир, бележи приручник,
И додаје: *Укусом ојора, али богаија витаминима*
разним,
Док је у минералима – ненадмашна.

Лековијоси јој је окушавана на крвним
Судовима и болесиима срца,
Скраћује причу шкрто научно штиво.

Беше ли на помен Сибира одмах јасно
Зашто се у њеним плодовима не заче трулеж,
Зашто, тако скруњена, не следи баштенску
немоћ?

Природно је слутити да се у њеном пртљагу
Нашло и то памћење на дане без милости
И нашироко описиван суров загрљај зиме
(На окућници коју можемо замишљати
И као нестварни пример животарења,
У снегу до изнад опасача... и више).

У дозревајућој смушености,
Још необрани гроздићи ароније
Ледили су се и пре него што су стизали
До трошног циља: до отискивања у слатку кашу,
У немо пропадање...

Она то памти, и ко зна шта још све чува
У својој заоставштини испод коре:
Потребна, таква, и себи и другима.

ЈЕДНО ДАЛЕКО СНЕЖНО ПОПОДНЕ

Једно далеко снежно поподне,
Збијено, временом, у грудву слика,
Прозирно и глатко као планински лед.

Тешко ми је да замислим све то.

Тешко, велим; али због нечег је
То потребно мојој души,
Док сећања претаче у говор,
Само њој чујан.

И као што поезија, док граби стварност,
Никад не каже: *хвала*, тако и ја,
Пребирајући по завејаној јави,

Прихватам залогаје
Као остатке давне милости
Остављајући их да творе слаткасти укус

И топе се дуго на језику.

ЈЕДНОСТАВНОСТ

Поштујем једноставност гљива.
Трпљење самоће и тихо
Старење испод лишћа.
Тек колико је поштено, везивање
За земљу или трулеж.

И онај скромни наук,
Вредан описивања и жудње:
Да се од живота
Не присвоји више
Него што се мора,
И не прекине
Истањени конач части.

И нешто, можда још важније,
Што некад призове сласт,
Понекад грчеве у стомаку.

Као упорно бубање лекције,
Понављање простог правила:

Да се опрезности одговори
На један, лакомислености
На други начин.

САМО ТО

Само то:

Стазицом кроз густиш

Што га кришом подастире време,

Па онда до места где се тихо служи

Немом бескрају и пролазности.

И успут, понирући у своју трошност,

Као да испод оштрице ножа

Прште витке гранчице леске,

Једну по једну,

Одбацивати речи.

Више не рећи ништа

О самовању биљки у предвечерњој магли.

О сумпорастом воњу и алхемији киша

(Попут слика које виде очи

Натопљене плачем).

Само чекати да сутон роди светлуцање

Што посредује са неком невидљивом звездом.

И док превођење душе у чисти зрак траје,

Ићи по траговима тог светлуцања.

МУВА

За часак измакнут из дневног тока,
Заслепљен оштрицом Песоиног стиха,
Тонем у неки *само мој бескрајни мир*.

Доиста, књиге нам откључавају душу
Бешумно, као зрак кад се ушуња у собу,
Кроз замандаљени прозор, испод завесе.

Све је нестварно тихо, док се време
Преплиће са спорим ходом кроз значења.
Само се чује танки зуј муве,
Што крилцима голица стварност
И скакуће преко листова књиге.

Не знам шта хоће од мене ова мува!

Да ли тек отаљава прастари план,
Или се залеће у тамни стих
Да би ме омела у читању
И испретурала редослед усхићења?

На тренутак, склапам очи,
Још више стишан,
У диоптријском расулу.
Кад их отворим, желео бих
Да мува буде што даље
Од књишких дарова и устрепталих слова.

Али, заправо, шта може
Једна мува Песоиним песмама?

Ништа, или још мање од ништа.
И најзад, да ли је то моја рука
Што кружи као лешинар изнад уснулог
поља,
И вреба неопрезну митску слику –
С мувом у средишту
Као шифром?

БЕЛИНА РЕЧИ

Снег.

Белина те речи

Апстрактна је као правци прошлости

Који се пружају и укрштају

Било где.

А изван поетичког тока, сазнање

Да зима ће потрајати

Наводи ме да латим се чајника

И цепаница наслаганих око пећи.

Да сврху тоpline мирно прикључим

Појму вејавице која се ближи.

Иако већ дуго не смерам творење смисла

Покрај ватре, преслаб да се одупрем миту

Електронског свезнања; бар би се ваљало

Чудити тој потискиваној скаски

О измамљивању стиха из зажарене ложнице:

Кад узвишене секунде засецају

Скрушену тишину безимене ноте,

И свака варница сажима

Далеки симбол звезде.

ТИХО, НА ПРСТИМА

Свиклој на неизмерну будност,
Гугутки сам и ја
Страшило непознато,
Нашкрабана претња
У гомили телеса.

Гледам је: по утабаној
Стази кривуда,
За циљем мајушним
Као трун.

Тако и ја, тихо, на прстима,
Морам себи прилазити
Све опрезније,
Све ближе.

Јер моје срце је голуб
Што одскаче испред
Нервозних корака пролазника,
Док овај тренутак постаје
Трошан као мрвица.

А онда прхне у страну,
Тај голуб, то моје срце,
И бојажљиво трепери
Између могућег и недостижног.

РЕЧ О ЈАТУ

Близу мени, далеку речима и песми,
Јутро надлеће тракасти хор врана.

Једна, заостала иза јата,
Сред сопственог немог таласања,
Поврх кровова и мутних судбина лебди.

Небу треба *шај* издвојени титрај,
И песми: сажето и горко порицање мноштва;
Рука бележника што мирно пописује ствари.

И народима што се једном откотрљаше у
заборав,
Један симбол, представник Целине;
Док повест тапка и тражи објашњење
У поворкама само чизама и крпа.

РАСПОРЕД СТВАРИ

Једна од твојих прошлих заблуда
Ено корача парком
У некој спарној провинцији.
Заклонила је поглед
Наочарима за сунце,
Проседе власи прекрила
Порозним слојем црнила.
Могла би да гласно прича са неким,
Али корача сама и ћути,
Плута ка некој обали
У несазнајним даљинама.
Помишља смушено на ово
И оно што се збило,
А могло би се десити на други начин:
При неком поновном збрајању случајности,
У новом распореду ствари.

МУЗИКА ЗИМЕ

Док тамо у сеоској крчми
Вино испијају уз ужарену пећ,
И настављају приче о шкртости
И необузданости ораница,
Сричући тек ситнице о болној укупности,

Ја слушавам црног певача блуза
И чујем сву тугу света.
И не могу да замислим,
Капећи чашу вина
У грозничави сумрак,

Отров свакодневнице
Већи од тога да седим сам,
И да су чежњиве синкопе ветра
И дамарање смрзлих крошњи
Једина музика зиме.

Не могу да замислим ни то
Да ће саксофон, криком галеба,
Пробити опну учмале ноћи,
А потом ноћ прећи у нешто друго:
У глас певача који промукло,

Присвајајући успут и наше душе,
За све нас болује исту тугу.

ДИСАЊЕ КРОЗ ТРСКУ

Подводно дисање кроз трску
Понекад су дани, пријатељу мој.
Преплаве ме и понесу, а душа
Као одувани балон плута.

Све си то гледао и осетио, као и ја:
Ту недохватну обалу,
Што сваког часа
Све удаљенија бива.

И примицао се поново
Некаквом дрхтавом сидришту –
Тек да се насрчеш ваздуха;
А у неком часу и да се насмејеш свему,

Јесте: свему.

ИСКУСТВА ПОЕЗИЈЕ

Обухватна искуства у крилу поезије
Дремају, док сеоски поток плави њивицу,
Лирску: још недораслу изазовима вечним
И искушењима пролећним. Сведок многим
Плаховитостима, застао сам и гледам
Како бујица односи сељачке радове
И како иза ње остаје и буја неприлични
Засад отпадака, старежи паланачке.

У плављеничком опусу препознајем
Кесу из самопослуге, флашу и подерану
Кутију из све потребније апотеке.
Настојим и другим открићима да поткрепим
Излишност пресипања живота
У прецењену народну мудрост.

Поезија, дотле, о изазовима вечним говори,
И каже: непоновљив сам као брош
У уникатној радњи, као резбарија
На души праведника.
Бол је непреводив на језике разумљиве.

ОБРАТНА МАШТА

Где се та тричарија од моје душе
И до којих граница протеже,
То ме је кињило, жгољавог клинца,
Сред обузетости тричаријама гуменим:
Лоптама што се подједнако носише
С нејаким питањима о одрастању
И недосегнутом детињем циљу.

Нарастао је тај балон
До самог пуцања и краха
Неодмерене теме,
И неизвесних токова,
И чега све не.

Али том расплинућу, почесто,
Претходило је прскање плика,
Крпљење одраног нокта,
Или поткожно бујање ружиног трна.

И све се завршавало
На начин посве логичан:
Победоносним налетом јаве
И напумпавањем нових тема,
Обратним од маштања.

ПЕСНИК, НА ПИЈАЦИ

У пијачном метежу и летњој јари,
Док се попут риба на слузавој тезги
Мноштво копрца и дахће;
Са зембиљем, између главица
Купуса и кантара што се клати
(Звечкајући зарђалом куком),
Песника замишљеног спазих.

Брдашцима пуним витаминског блага
Прилазио је неодлучно, споро;
У ходу за неким својим муцавим
Збрајањем потрепштина
И новчаница што се лепе
И гужвају у стиснутој шаци...

И бар стихова оних да се присетих тада,
Његових стихова што заташкавају стварност
И болне утиске у дневном поретку ствари:
А расплинут беше и кроз неку бледуњавост
Гледао је у поређане тезге,

Као да не имађаше ни једног стиха
Да га из рачунања поведе према кући.

ОПРЕЗНО

Све преплануле девојке личе
Једна на другу. Веселе су, искрице им
Прште у очима као свећице
На рођенданском колачу.

На штиклицама, у смеру
Будућих догађаја биле би
Сремне да полете, да прхну
Као препелице из напупелог шипражја.

Само, с тим запаљивим кретњама,
Опрезно девојчице! Јер опасан је
Ваш свет од укосница и перли
Нанизаних око струка,

У којем тек да има места
За трептај и зајапурену стварност
Од прећуткиваних накана и слутњи.

Кажем: опрезно, ако се ходати
Опрезно може ка срећи
Помереној у бесконачност.

ЗНАЧАЈ ПРЕЂЕНОГ ПУТА

За Боžoљуба Арсенијевића

Пријатељ, и ја, за корак
Пре свитања, стижемо на реку.
Распакујемо ствари, тражимо
Утабана места на непослушном тлу.
Убрзо почињемо да пецамо.

Колики је значај пређених километара
До овог места, не умем да израчунам.
Не умем да одредим њихову стварну
Вредност на тржиштима осећања
И непорецивости тренутка сваког.

Узгред: беспомоћне рибе
И праћакање у кулинарским вештинама,
Заувек сам уклонио из јеловника.
Мрска ми је та помешаност
Неподмитљивости риболовачког заноса
И огољеног ждраћа.

Охо-хо, колика је! – узвикне пријатељ,
Не трзај што се из воде јавља
И круни наслаге око срца.

Збиља, зар није у томе
Значај пређеног пута,
У том усклику пријатеља,

Упитах се у свитање.

ЧЕКИЋ, ТРПЉЕЊЕ БОЛА

Многих заната верни изасланик,
Заклети мрзац ленштина ушушканих у дремеж;
Обузет пословима... ту, одмах на дохват руке.
Помало шифра у откључавању сећања
И искаљивању страсти преточене у дужност.

Тако га памтим: у поскакивању приљежном
Кидише на оштрицу косе у очевој руци;
Пре него што се зреле стабљичице жита
Преобразе у откос, у полегли ред
И обуздану бујност.

Потом, у хладу врзине, под заштитом
Измакнућа пажње, и несмиреност дечачку
Радост куцкања је освајала, не штедећи ексере
И меки труп липе.

Да, све је већ јасно: с отеблинама
И модрим подливом испод нокта,
Следовало је трпљење неискуства,
Још жешћи угриз усне. Био је такав –
Ненадмашни такмац у евоцирању бола –

Ал ипак штедљив по питању крви
И несклон ремећењу реда испод коже.
Несклон и временима свагда спремним
Да се алаткама позабаве и на други начин,

И као што је дресура налагала,
Да их држе у крвожедној покорности.

ЧИСТЕЋИ ПРЕВИДЕ У ТЕКСТУ

Чистећи превиде у тексту,
Сазнавах да нека рука,
Прозрачна и баш некако туђа,
Уписује и свој свет у речи на папиру.

Волео бих да знам чија је то рука,
Чије су истине што испод њених прстију
Разарају и текст и моју, такозвану, пажњу;

Мада је сва пажња у томе
Да будем што мањи себи,
И да сам светао као прочишћен текст.

Да своју расутост у бићима ствари
Сакупљам као играчке разбацане по поду,
А после да заспим у чистоти неког детета
Које тек стиче право на говор.

МОГУЋИ СВЕТ

Село је само текст виспрених дешавања
На искрајцима стварности.
На његовој искрзаној маргини, на преласку
Из једног атара у други, локални аутобус,
У равнодушном роптању, прихвата путнике
Неуморне у затрчавању према извесности.
Не марећи за дубинска значења и врли склад,
Лактовима крче пут кроз сопствени густиш
Од задиханих и презнојених тела.
Пробијају се упорно кроз запару
Августовског поднева, остављајући за собом
Укус смешаности живота и недовршеног
текста.
И друге помешаности и врења у дневном
Одмицању расту, док се звецкаће ситниша
И намере приправних стихова стапају
У мислима бележника.

Уз пут, клонуле, дрежде прашњаве шљиве.
Застали у обрастању јарка, купињаци цеде
у збиљу
Последње капљице лепљивог сока.
Живот, безмало, тече по плану реалистичких
Очекивања и искрености у одабиру слика.
Тече и замућена пожуда речи, која би
Да цели предео смести у посед стихова,
И обликује само укупност – неразрушиви храм.
Ипак, иза прашњавих километара,
део простора
Остаје у царству нетакнутих речи: заштићен

Од замки у прибежиштима осаме.
Свет недодирнут преобликовањем у умешност
И непреводив у мањкавости текста.

Неспреман да буде још један могући свет.

СВЕТ НА КОЖИ

2007.

СВЕТОВИ

Насеља једнолична,
Путеве што кроз њих пролазе
(Као артерије које се рачвају,
А онда сливају у мрежу крвотока)
Видимо јасно, поглед их
Немо упија.

Видимо реку и део обале
На другој страни, чамце
Усмерене ка врбама које се њишу,
И димњаке и смеђе небо,
Ствари у покрету захваћене временом.

И друге очигледности, тако блиске.
Сваки покрет, сваки трептај.

Али, још многи светови остају невидљиви,
А један од њих је наш: док између
Обала плутамо, желећи да дотакнемо
Сопствено постојање, живот свој,

И прозирнији и удаљенији
од других.

У ЛЕПОЈ САМОТНОЈ НОЋИ

Пробудио сам се у сред ноћи:
Ништа се не види у мраку,
У лепој самотној ноћи.

Напољу ветрић размиче тишину од тишине,
Некој луци се примиче моје тело –
Откуцајима срца одгуркивани брод.

Зато сам тако лак и непомично миран,
Као да сам зебњу искусио до краја.
Као да су дани били само станице

С којих сам испратио бившег себе.
У даљини, први петао је започео химну сванућа.
Ускоро ће цео крај продрмати крештави хор.

А ја сам још увек лак и непомично миран,
Будан за време које се завршило, са свим
Стварима од којих најлепше бејаху ситнице.

Будан и за гласове што ће надом
Испунити јутро и заталасати га.
А оно ће, отисак прста судбине,

Кренути ка несагледивој пучини.

НА ДРУГОЈ СТРАНИ

Кад се сва тела помешају
У јутарњем ходу,
Аутобуси затрубе и крену
Све гласнији доле низ пут –
И ја у једном од њих,

Запитах се колико разлога
За поход ка граду у сваком
Тренутку се јави,
Колико пресахне?

Јесмо ли, кроз загушљиву јаву,
Кренули сви у добром правцу,
То не знам.
Тек, на пецању сам једном чуо
Да неко каже;

„Увек се упеца више
На оној другој обали,
На којој ниси ти”.

И то је тачно.
Највећа риба увек је тамо,
На другој страни.

То знам, али потежем штап,
Напет од ишчекивања као струна,
Док, неопажено, река проноси
Натрулу даску, врбу
Ишчупану из корена.

Па и глас који ме дозивао:
Однекуд, преко: „Дооођи на пиивооо!” –
Ућутао је, оставши без одговора.

Јер сувише опасно је удаљити се
Од теме, напустити обалу
На којој чврсто стојиш.

ЈУТРО И РЕЧИ

Јутро не може без речи,
Буди их.

Затегнуто до пуцања је
Плаветнило које тражи
Овешталу пажњу, опис.

У црвенолисној шуми,
Бокови срне се надимају
Као мисао о срни
У црвенолисној шуми.

Као језик који поклања
Боју трешњама, отпорност стиху.

Да телу дочарам жар сагорелог времена,
Или да се цитату неком увучем под кожу,
Као реч,

То бих ја од овог јутра.

СТОПЕ У СНЕГУ

До јуче барица, сада одливак зиме,
Лед. Трагови шапица преко коре су
Текст који читаш уназад,
Или га тек овлашно прелећеш

Погледом, заобилазећи суштину –
Да се стрпљиво и дуго,
Испод стишаних превоја,
Уобличавао ледени план.

За њега су знали и летњи пљусак,
И локва у блату, и снажни и невидљиви

Прсти мраза. Ти ниси.
Ти чујеш његово крцкање
Кад је већ касно.

Неосетно, зашао си у непролазну
И дивну пустош.

Спустио се дубоко у ткиво света.

Твоје стопе у снегу
Њуши свет.

КАМЕНЧИЋИ СВИХ БОЈА

На сеоском путељку расути шљунак,
Каменчићи свих боја, то су ове речи.

Као точкови у замишљеној слици,
Док се окрећу све брже и имитирају живот

(Не успевајући за нула секунди
Да пређу више од нула километара,
Метара, стопа...).

С часа на час, изгледа као да неко прошлом
Времену маше празним рукавима кошуље.

Као да неко уместо нас говори
Гласом поветарца, док крошње дрвећа
Стоје непомично као шкљоцнути фотографски
снимак.

Речи, свуд око нас, говоре само о тежњи
Да се могућа збиља трампи за мање извесну
стварност.

О нади да ћемо се, уместо у неизбежном јутру,
Пробудити у дану који је случајно склизнуо
Из подеране вреће времена.

Талас који испира шљунак не познаје реч:
незадрживо,
Али се све више шири, шири, шири...

БЕЛО

Кроз залеђено око зиме,
Мој поглед на свет клизи
Ка некој крајњој тачки.

Док бело преко белог пада,
А завејани предмети губе значења,

Ја сам речима тек блага узбрдица
На путу до јасности.

Ипак, моје постојање ће, у виду
Топлог даха, отопити кружни педаљ
На залеђеном прозору.

Симбол нечег можда краткотрајног,
Или вечног, или само симбол
Који се прима а да се не пита чега.

ШТА ЈЕ ВЕЧНОСТ

На језику народа који више не постоји,
Речи: *јабука, кућа, облак* – не постоје,

Или се селе у подеснија значења:
Празнина, њровиђење, шуга.

У некој олујној ноћи,
Глас који покушава да каже

Нешто што не разумеш, буди те.
Чује се ветар како потреса крошњу,

Пуцкетају гране, плодови воћа падају
У траву. Из облака повремено севне,

Обасја зидове собе, утихле ствари.
У том тренутку осетиш да кућа дрхти,

Да су свет и мишић рањене звери исто.
И сви језици питају: *Шта је вечност?*

НИГДЕ

Смањена до величине играчке,
Оронула бензинска пумпа
Гледа у увеличано
Сеоско гробље преко пута.

То је слика коју ми сан нуди
У замену за стварност.
Уз то, у наручје ми баца прегршт
Неразумљивих упитника: *Снађи се!*

Бодежи око срца већ су
Пробили омотач приборности.
Кашаљ аутомобила подсећа на
Отегнути ропац неког на самрти.
На искрају пустог путељка, све упорнији
Точкови све дубље у блато тону.

Потом долази буђење, али ме јава
Још дуго одбија од себе, не жели
Да ме прими одмах, без оправдања и утехе.
Личим на празну рукавицу у којој се
Никад више неће спојити ткање и живот.

Почињем да свет осећам на начин
Честица перути, зрнаца песка...
У све могу да поверујем и свему да се надам.

Речи да ће беспомоћни бити спашени, ипак,
Сада су звона која брује у мени, нису речи.

ВИШЕ РУМЕНИЛА НЕГО ИЗВЕСНОСТИ

Једном ћемо сазнати како су
Нестварна, а ипак упорна била лета.

Колико је прерушавања поднео
Пузави жбун руже; колико је
Симетричних а лажних упозорења
Слало усамљено стакло
На излогу сеоске радње.

Дани бејаху врели као сезонска болест.
Хладећи се, стварност је отицала
Негде мимо људи и ствари.
Беше је све мање.

Питасмо се: колико заправо грама лета
Може да зачини суштину пролазности,
Сам живот?

У замену за важне одговоре,
Научисмо да се иза залазака сунца
Скрива више руменила него извесности.
Да се времена смењиваху брзином трептаја,
Док, опчињени, слушамо приче о њима.

Има ли правде у томе да све што
Дотакосмо постаде реч?
Што се поезија не одриче
Чак ни летње прехладе?

ПОЗИВ

Усели се у моју душу! –
Понављао је планински пејзаж
Док сам му прилазио.

Почев од нежних стабљика јове, што се
Повијаше за својим тихим, олисталим хладом.

Понављање позива се наставило:
јасике, храстови, кленови, брезе...

Нико није равнодушан пред стрмоглавим
Потоком, који смушеним вековима

Успева да приповеда исту причу,
И не завршава је.

И нико не може одолети да
Његову душу приљуби уз своју.

Освртао сам се око себе и нисам могао
Да се сетим ниједног смртног греха,
Ниједне чувене изреке мудраца,

Нити правила којима бејашу, као граничним
Камењем, оивичени моји дани.

Дани што су венули на аутобуским
Стајалиштима, при биоскопском светлуцању,
У млаком ваздуху велеграда...

Сада већ – казано језиком зањиханих
Крошњи – расути примери упорности
У тражењу онога чега нема.

ДВОРИШТЕ

Окупани знојем, дечаци из суседства
Преко очерупаног травњака јуре,
Поигравајући се летњим даном
Као лоптом.

Труде се да сваку стварчицу бар такну,
Пре него што буде неповратно
Шутнута у прошлост.

У часу кад дечак постиже гол,
Уобличен у трајање,
Чује се отегнут поклич, цика!

У истом часу, враћају нам се
Године у покрету,
У протезању изван дворишта...
Уз мало прашњаве маште,
Видимо и срце времена
Које се грчи и цвили,
Погођено каменом, неспретно али тачно;

Облутком који прелеће ограду,
Да падне незнано где.

ОТВОРИО СИ ПРОЗОР НА СОБИ

Отворио си прозор на соби.
Свиће.

Разблажено руменило навире
Из тек отшкринуте кутијице боја на небу.

Време је да почнеш и са отварањем
Прозорчића на души, која је у ноћи
Била само негатив твојих надања,

Стрепње, једва назирућих сећања
Обраслих заборавом.

Усредреди се на ствари
Изван себе, изван себе.

Твој живот није само у теби.
Твој живот није само твој.

СВЕТ НА КОЖИ

Дан је минуо до краја сможден
Упорним крилима ветра.
Мој бескрај је сада песак,
Зрнца светлости остављена
На милост и немилост часовима у тами –
Док постојање панично призива
Идеје о соби, лежају, јастуку, сну...

На кожи још једва осећам свет.
Његов стисак је све слабији.
Као што се пијанисти догоди да,
На улазу у мрачну шуму,
Заборави на своје прсте,
Потиснуо сам га у страну,
Осетио се неслућено лак.

На сневаном небу, постоји још
Једно сунце, слично нашем.
Док сија, обасјава ми само кожу,
И греје само прастару мисао о срећи.
Све време, из збиље не престаје
Да сипи песак, и да се гомила
На необележеној страни света.

Само, ја сам тада у окриљу сати
Чија немерљивост ме спасава и штити,
Иако не знам од чега.

РАЈ

Замишљама могући рај:

Шеф паланачке станице
Излази на перон да пропусти воз
И махне црвеном заставицом.

Испраћа воз само са једним путником.
Сутрадан изјутра га дочекује.

Опет је весео и звиждуће песмицу без краја.
Опет жени поклања умилне речи, које
Тутњава воза прогута и испљуне у равницу.

Самоћа нема ништа са таквим местом.

Она нечујно кроз градске капије пролази.
У вишеспратницама, чија су срца лифтови
А вене свежњеви струјних каблова, она станује.

Чији прозори су продорне и хладне
Очи јастреба, најусамљеније
Птице на свету.

КАО БРОД

Земља је топла и греје боса стопала.
Ваздух је благ у додиривању
Косе, трепавица, лица.
Ово је тренутак кад је пријатно
Бити уморан, толико близу себи.

Лежати опружен и сећати се времена
Кад је исто било одагнати бол или хитнути
Камен у дубок и хладан вир, лепо је.
Памтити кад се сузом тренутка
Откупљивала суза доба.

Мислити да живот већ добрих
Четврт часа стоји у месту, и да су
Само стихови кадри да га покрену
И заталасају равну површину јаве,
Да камен помере у страну.

Не знати да те баш тада, кад мислиш
Да си чврсто ослоњен о тло, попут
Брода који клизећи сече маглу,
Живот превози с једног на друго место.

САЊАО САМ ЈАНА СКАЦЕЛА

Све сметове света на мене је
Нагртала фебруарска ноћ.

Сањао сам Јана Скацела.
Снег је био његов.

Већ после неког времена
Није било ни њега ни снега.

Ништа одређено, већ од свега помало,
Тако то бива кад се пробудиш, а напољу
Све непромењено, непотрошено, влажно...

Бесконачни размаци између гласова
Што струје кроз телефонске жице,

Време бесконачно и тешке капљице
Које између бандера висе
Као да ће заувек остати ту.

Пошто у својим телашцима,
Млитавим опругама бескраја,
Не осећају ништа –

Ни себе ни тежину.

ПЕГЕ

У пегама на уловљеној пастрмци
Препознао си јесен, ране деведесете, стрпњу.

Прошли век је цврчао у тигању,
Постајао све загаситији, по рубовима – реш.

Ниси, као ратне године, на себи имао униформу
војника.

Нити си, утнулим прстима хватао

Опечене рибе, које је река носила после
Подводног, динамитског праска.

А ипак се у телу, проводнику времена,
Јавио дрхтај, толико тога заборављеног, немог.

Постојао си још само као
Пламичак мисли, сопствени дух.

Положена на бок, риба је прегоревала
На дну тигања, праскала и пушила се,

Јер није имао ко да је окрене.

САПУТНИЦА СВЕТА

Поезија, једина искрена сапутница
Света, његових светлости, обриса, боја...

Једним од два затрављена колосека
(Докотрљавши се на точковима ноћи),
Воз стиже на малу станицу у брдима.

Поезија је ту.
Показује правац –
Не машиновођи, него дану:
Расејаном, спутаном јутарњом измаглицом.

На реци је, у првом дану зиме, где се
Отежали, љескају таласи
Љубичасто-металним сјајем,
У упињању да их прикупи, дозове.
Да се студен и расцепканост воде
Не одлију изван целине.

Док младе, мирисне паприке
Ређам преко решетке роштиља.
Шта мислиш, ко је ту, поред мене?

Ко ће умети да ми на ухо шапне истину,
И пре него што се ишта догоди?

ЗЕМУН, ОСТРВО, ЖАЛОСНА ВРБА

Земун. На гласу *Плићвице* и *Жуџа*.
И *Венеција*, ако ти је поглед жудео
Да се, као чамац, отисне преко реке,
Или да просто утоне у вртлог мисли,
Док се пиво загревало а кафа хладила
На истом сунцу, истој тераси.

Из даљине збркане године личе
На раштркано стадо у брдима-
У брзоплетим покушајима да се
Циљ – измакнут и кратковидо
Сведен на жудњу и наговештај –
Приближи, достигне, затим одбаци.

А данас, изблиза, све године
Окупљене на једном месту.
Стрепим и осећам дивљење због
Бесмртности тих тренутака.
Учини ми се да бих са неком успоменом
Могао проћаскати, заиграти танго.

О, врбо жалосна, чији раст је записан
Ожиљцима урезаним у меку кору.
Тамо, на дунавском острву, још увек
Самоћи повераваш своје жалосне мисли.
Не тугујеш ти за данима који су прошли,
Већ за оним који ни постојао није.

КРАЉЕВСКИ ЗАНАТ

Затекао сам се у најтишем часу
У мрачном сокачету, куд не залази
Пословни свет и лакокрила младеж –
С минђушама и привесцима око пупка.

Окаснелом сликом прожет, застао сам.

Збрчкана прилика на калдрми, мантилом је
Прекривала плећа, ослонив се на лакат;
Раздвајана од студени само слојевима
Буђавих наслова и одресцима картона.

Срастао са посебностима града, пред наиласком
Ноћних пролазница, што се на плочник
Стоциљаше из неког љубавног јада,
Промрси само: „Краљевски занат”,

И уз кикотање и јеку потпетица, заспа.

ПОСЛЕ ДВА ДУГА МЕСЕЦА

Чудно – помислиш – на прозорима
Добује сува киша, чак много сува.

А кад устанеш, иза завесе видиш
Врабаца јато што преплашено одлеће
Пут бледуњавих крошњи.

У ведрој јутарњој молитви, зачињеној нотама,
Спикерка призива облаке да нам,
После два дуга месеца, буду наклоњенији
И полију нас истинским, обилним пљуском.

Каже: температура у хладу биће 37 степени,
И позива да на таласима радија пловимо
Према сутрашњици од музике и речи,
Ка све мање поузданим пределима збиље.

И ми пловимо...

Док нас зближава туга која је власништво свих,
И раздвајају ситне радости, само наше.

ПЕПЕО И ДИМ

Кад се први пут загрцнух
Потцењујући жестину томпуса,
На телевизији приказиваху
Зграде близнакиње, тренутак
Пре него што ће се сручити
На осунчани плочник Менхетна.

Убрзо, дим прекри сваку тачкицу на екрану,
А ја наставих са све јачим потезањем
Љутих дуванских димова.

На моје очи, сабласна четврт се гушила
У пепелу, док је из ужарене цигаре,
Исти такав, сивкасто-мрки прах
Пунио очеву сувенир-пепељару.

У септембарској грозници поподнева,
Ширило се поље за нове спознаје,
Сужавјући у исти мах простор
Између пријатног и трагичног.

Између томпус-цигаре
И томпус-кула:
Два света што су се меркала испод ока;
Док је неко, заслепљен пламеном,
Удисао крајичке преосталог ваздуха,

А ја из плућа, пред наиласком вечери,
Истискао залепршани дувански облачић дима.

ДАНИ АНЋЕОСКОГ ЛИЦА

Док су те точкови носили
Као олујни ветар кроз равницу,
И босонога поимање света узмицало
Пред запрегом од две стотине
Захукталих, ватрених коња,
Мамузаних папучицом за гас,

Улегнуће на лежају, у твојој соби,
Блистало је у снопу сунчевих зрака.
Чувало је дрхтави облик твог тела
На подвијеном чаршаву,
И снежном белином ограђивало
Оно што стварно јеси.

Пролећно сунце, кроз стакло
Аутомобила, падаше на твоје лице.
Беше ли то исти онај зрак
Што гнездио се у удубљењу постеље
Стотинак километара даље?

Док је мотор мрмљао успаванку,
Склопљених очију, осећао си
То јединство, и само је мало недостајало
Да из тебе потеку речи које беху
Исписане на унутрашњости капака.

*Дани анђеоског лица, како сīе брзи!
Како лако несīајемо из вашег погледа,
Као крајњи исечци муњевиших слика дуж*

иуша...

Али ћутке си упијао светлост, свет је
Био у теби и ти си јездио светом.
Ништа није могло да те усмери
Ка другом циљу, ништа ниси тражио да се деси.
Јер срцу бејаше превише да се разлива
На више од две паралелне траке –
Јер другог пута осим оног којег
У ретровизору гомила прошлост,
У истину нема.

ВРАТА ПОЕЗИЈЕ

Колико је нереченог
остало да се каже, ко то зна...

А ми смо седели и разговарали
и не помишљајући да живот речи

тече као и сви непоновљиви животи,
и да га уоквирују почетак и крај.

Као да их је било више, један свитац је
понирао и узлетао кроз таму,
палећи и гасећи своју фосфорну лампицу.

Тада чух пријатеља: „Знам да мислиш да
врата поезије не постоје, али баш у овом часу
ја пролазим кроз њих!”

И отишао је кроз мрак, а свитац га је пратио.
И песма се још дуго, правдајући очај заљубљених,
сливала у слух са неког сеоског славља.

Ако је ишта желео да ми каже,
то је да врата поезије могу да отворе
само речи, и речи могу да их затворе.

ОБИЧАН ЖИВОТ

2011.

ЛЕКЦИЈА

Замољена, ко зна када, да скрене у страну,
река завија око тајновите шуме
и тече даље.

Још од јутра, аласи су влажне сенке,
усидрене нитима наде и једном давнашњом
жудњом.

О томе они ћуте, у томе је њихова мудрост.

Кад се рибе у чамцима праћакају
(немирне као њихови снови у врбацама),
тад и они говоре.

Опоре речи су, за ту прилику,
њихове невидљиве руке које подижу
терет попут загрејаних мишица.

Од тих задиханих тела, и гипких таласа
(ветар их разлистава као
странице књиге), ја учим.

*Довољно је само постојаши,
и по постојање усецаши
што дубље, као река.*

А потом све то заборавити кад поново се
вратим на обалу – то је правило.

Кад и вечност заборавља првобитну намеру,
и уска бразда иза чамца не престаје
да о животу казује све.

МИРИСИ

Сезона друкчијих мириса.
Јесен.

Пошао си да је тражиш, најпре
на двочкашу, који је за собом
остављао плетенице црног дима,

и следио праволинијску траку,
до самог завијутка.

Онда си на стабљикама кукуруза приметио
прве спарушене лиске, у купињаку чуо
шушањ преплашених јаребица.

И рекао: ех, то је јесен.
Наједном, било је лепо имати само тај живот,
враћати се у његово средиште,
кроз облак прашине стићи у центар села.

Чути бректање камиона,
пуног препланулих векни хлеба.
Удисати празним плућима вреле мирисе.

И осетити парфем на кожи
мршаве продавачице новина, која,
неопажено, продаје и тихе тренутке среће.

Али ти би, као дечак који
не распознаје мирисе, да се
још мало радујеш без разлога.

И јесен ти, пошто те чула, опрашта
прошлост, верујући у оне будуће речи.
А потом, позива да пођеш некуд без циља,
кроз предео који се расипа, дозрева, круни,

а ипак цели живот доводи у неки ред.

УСАМЉЕНОСТ ВОЛИ ИЗУЗЕТКЕ

Усамљеност воли изузетке:
иза рачвастог стабла, у шумарку,
искорачио је лугар, привучен
предосећањем да је можда негде ту.

И зачас, флаша с вином, на пању,
пламтећи је отпоздравила јунском дану.

И гутљаји се смењиваху, а између њих
стварност је све одлучније
изискивала нову жеђ.

Још мало опорости? – нуткала нас је киша,
док се на сумрак изливала као над
умиваоником млаз из неуморне чесме.

Два тамна облака што путују
сваки на своју страну –
тако смо се растали лугар и ја.

Ускоро нас се шума на више начина
није сећала.

Сати су се распарчавали, а мисао била
поново обманута, немоћна да их састави.

Време на сваки догађај ставља катанац,
а уста покушавају да га откључају.

ИМАТИ СВЕ

Потрошени дани –
као стотинарке у време инфлације,
на углачаној уличној тезги.

Сад ми ти дани недостају.
На њиховом месту, као на месту ампутираног
стопала, осећам још увек оштар бол.

Склопљеном кишобрану је довољан потез прста,
а мени самоћа и чвршћа вера да би ме
заштитили од празнине, од тог бола.

Верујте, веле упућени, и упознаћете начине
који зев времена чине безопаснијим
од кученцета са сломљеном ногом.

Осећам се тако понижено
у ово летње вече.
Не могу да докучим ниједан од тих начина.

Када бих могао, престао бих да се питам
да ли да своју душу смотам као заставу,
или да је оставим да лепрша.

Иако ме се не би тицало ништа што носи
печат својине, тада бих заиста имао све.

ТРАЖЕЋИ ОДГОВОРЕ

Окамењено време у цркви, и век
који не може бити замењен неким другим,
као нахерени торањ који се дуго ослањао
на супротности наглих епоха.

Док литургијски пој исправља душе,
можеш се и ти лагано подићи до саме куполе,
где анђели, на присан начин,
просипају мирисне зачине и благослов на
присутне.

А можеш и сасвим опрезно, неком до себе,
шапнути да искључи мобилни телефон –
справу која налази све одговоре,
осим на питања која поставља вечност.

И звони из света толико удаљеног,
да светитељи на зиду, са истим убеђењем,
настављају да тумаче човеков пад, и да ти
примичу
лестве како би сишао оданде где си се управо
био попео.

ЧЕКАЈУЋИ БУДУЋНОСТ

Измакнуто сунце,
над Делиблатском пешчаром,
греје ли, греје...

Крај лета, али још ништа не почиње.
Чак ни дуго одлагане будућности
на видику нема.

Овде, с пролећним ветром, мој пријатељ
долази да фотографише лептире,
док трепере и зебу на испупелим
гранчицама.

Ја зурим у стакласте одблеске језера,
смишљајући још увек највреднији улов,
и примећујем лептира

тек пошто слети
на заздани врх пловка
и заљуља га.

Све су то маске једног те истог изговора, велим.
Кад се у нама узбуркају жудња и нестрпљење,
хитамо у потрагу за било чиме.

Јер, већ је извесно да будућност
никада неће стићи,
а, ипак, треба потражити неко решење.

КЛАСИЧНА ТИШИНА

У свитање, мокро и светлуцаво лишће,
после буђења у непознатом граду.
На пустом хотелском паркингу, на једној
ножици, празнину кљуца смушени голуб.

Чувар, у кућици од стакла, преко пута,
у шушкању новина
тумачи и ослушкује свет.

Ваздух мирише на буђ,
а јутро – буновни сликар –
изнад кровова цеди лепљиву боју,
разблажујући је ситним капљицама кише.

На сваки трептај ока, бесно фијукне аутомобил,
и ја, с терасе, угледам тек део одеће,
на волану руку непознатог човека.

Памти ли он тише дане, као ја?
Помишља ли, у налету и убрзању, да оде у брда,
где можда још леже докази да је ту постојао
храм, кула и степенице које су приближавале
небо.

Можда га тамо чека сазнање да је
и тишина некад била класична
и да се могла слушати.

ОБИЧАН ТРЕНУТАК КАО ОВАЈ

Роде бешумно надлећу село, и у ваздух
уписују, пуна чежње, кривудава слова.
Њих разумеју само трнати жбунови глога,
и жедни шипурци боје растопљеног бакра.

Јесен, над стрњиштем, сустижу црни
димови сламе, као да по сећању прате
расходовани ужас до логорских димњака
и натраг.

Одједном, старо знање
о нагарављеној прошлости света
не вреди много.

Време је, признајеш себи, одапета стрела
којом је дечачка машта циљала будући живот,
и промашила га.

И док се веверице ломатају у врху крошњи,
гранчице пуцкетају, кошчати плодови
падају у траву крај твојих ногу –

тек сада знаш да је стрелом требало нациљати
неку живописну слику што се лепи за поглед,
истину од које плану и згасну дани михољског
лета.

Обичан тренутак,
као овај?

ОБИЧАН ЖИВОТ

*„Наш животи је обичан, прочишао сам у
изгужваним новинама које је неко
оставио на кљуи.“*

Адам Загајевски

Обичан живот, обични дани,
простор ограђен каменом
и време које жури да пређе у сећање.

Општа места што стално тињају,
а никад истински не плану
у срцима невољника.

Обичан живот, вечерњи умор,
утеха молитве и устајање у рано јутро.
Трчање за стадом, брање јабука,
или узимање хране с пијачне тезге.

Скривање истине да свет је
за сваког другачији,
а за све савршено леп.

Можда то, а можда и онај тренутак
кад нас изненади сопствена сенка –
мисао да одражавамо се
у обрисима небитног.

Кад нема никог у близини,
а као да чујемо да треба
да останемо ту где јесмо.

ИЗ БЛИЗИНЕ СЕ ТО НЕ ВИДИ

Неумољиви тренуци путују,
овде су само у пролазу.

Прашњава стаза којом корачам,
док ме сустижу успомене;

локално лишће што не зна за тежину,
и пада као лишће у антологијама
светске поезије – али под ногама се гужва
само на један начин, стваран и непоновљив;

па питање: где је испарио пролећни занос
биљака,
и друго питање: одакле се вратила јесен,
с метлом
која ће почистити летње сенке и оставити
голе суварке испод покислих грана;

онда, низови сеоских кућа, што иза
решеткастих ограда покушавају да,
у миру поподнева, одглуме вечност.

Из близине се то не види, али све је већ
начето временском рђом, и питања и слике –
помало неважеће, јер се сунце сваког јутра
пресвлачи и баца ново светло на јуче.

Увек и увек то време, упорно у слепој
послушности: неспремно да се удаљи
бар корак изван опсега стварности.

Чак ни да поштеди новине на столу,
пресавијене преко текста који
управо говори о времену.

ГДЕ ЖИВЕ ДОБРИ ЉУДИ

По филму „Балада о добром човеку”,
Флоријана Хенкела фон Донерсмарка

Нашао се један чак и у Штазију,
док су прислушкивачи радили
по сменама, а магнетофонске
траке хватале сваки сигнал
неизбрисиве патње.

Смисао, макар лабав, и како је
уопште распоређена доброта,
неочигледно је, непознато.

Потказивани писац који осваја комадић
Берлинског зида, и губи сенку
агента који га је пратио, али ћутао;

неки поново рођени гласови у ноћи,
неке ватре што обасјавају запањена
и лица која се привикавају на нови смех;

је ли то последње што је доброта смислила,
као да се пита седи бескућник, затечен
између толиких миљеника слободе,

издвојен од света, опет сам.

ПАХУЉЕ, ДОК ПАДАТЕ

Док падате, помало тужне,
не дате ми да мислим.

Само немо стојим пред вама,
у пози некога ко је остао
пред својом судбином сам.

Тек неодлучни миш у смету,
не знам до које тачке се мој живот
претвара у снежна брдашца

с којих се дечади одбацују
и, на санкама, лете према
некаквој нестварној срећи,

а од које тачке
почиње да копни и капље.
Отиче, кроз мене, или кроз биљку

чији је задатак да презими.

ПОНЕКАД

Понекад, белина папира
подсети ме на песме које
нећу написати.

А капљица крви на снегу –
на погужвани столњак и ружичасте
трагове вина после ручка.

Али, пошто је то обавила,
мисао се, унатрашке, враћа на почетак.

Папир је опет недужна чистина
коју присваја смотуљак
са неуспелим стиховима,

и крв је поново само крв.

О ЈЕДНОСТАВНОСТИ

Одувек је тако: дан се развлачи на више страна него што их свет уистину поседује.

Некад сам често мислио о томе,
све више ме притискала празнина
у коју би стала бар још једна страна света.

Само на једноставност не помишљах тада,
краљицу простих, али највиших мерила.

А она беше у свакој кишној капљици,
и свакој травки од којих смо отац и ја
градили навилјке сена испред претећих облака,
опаких и лепих у исти мах.

Дух задужен за једноставност,
који на свој особен начин
стварима одузима оно непотребно,

створио је круг, и плодове земље,
и савршени крст, и човеково тело
које сажима све те облике.

Да ли због знака и шифре непролазне истине?
Неко би рекао, због нада да се
од живота може учинити нешто

гурајући само у једном правцу.

САМО

Од старости ћу позајмити
само столицу и наочаре за читање.

Чак ни штап за моју сенку.

Увек стрпљива, усвајајући све
већи део мене, да седи, чека, ћути.

ЈЕДНОЧИНКА

Да ли желиш да чујеш
о чему разговарамо
ја и моје срце?

СРЦЕ: „Не оклевај, напиши песму.”

ЈА: „Заборадио сам да пишем песме.”

СРЦЕ: „Ја ћу диктирати, ти пиши.”

ЈА: „Слушам.”

СРЦЕ: „Свим бићем, и више од тога,
желим да напишем песму... Ослањам се
на сећање...”

ЈА: „...и наду...”

СРЦЕ: „...коју желим да помирим
са самоћом...”

Само, не питај шта скрива последњи стих,
јер до њега се не може стићи,
јер краја у песми нема.

Тек у измаглици иза свих ствари,
тек у убеђењу да краја негде има.

ОЧИ

Гледао сам нешто тако безлично,
да сам одмах заборавио шта је то

(јер већину ствари на свету човек
може да посматра равнодушно,
не трепнувши).

Али, кад очи гледају друге очи,
схвата да и сва друга чуда
из тога настају.

Очигледно да свет постоји само у њима,
погледима што подсећају
на мрежу бистрих поточића и притока
што се, на крају крајева, у исту реку уливају.

Шта и колико виђеног од живота
вредело је, измерити се може
загледајући у нечије очи, и укрштајући
свој живот са другим.

Без тог преплитања, узалудна су
путовања наша и узалудне станице
где нас сачекује неизбежно – ја.

Као кад бисмо стајали на истом месту,
стално сиромашнији за
још један завичај.

ОНО ШТО САМ ПРОПУСТИО НА КРАЈУ

Соба у којој старим,
јутрос је осунчана и тиха.
Један зрак у њој се гнезди
као сунчева птица.

Много чега више нема,
што је префињено и јасно,
до ситница,
испуњавало њу и моје дане.

Пуно тога неухватљивог
пролази поред мене,
а да нисам у стању да приметим,
иако под и зидове прекривају
 све загонетније мрље.

Мој живот!
Звучи као да сам изрекао само пола истине,
и личи на филм из прошлог века
који нисам успео да одгледам до краја,
уграбивши само заплет.

Разлика између непостојећег
и неприметног је у мени,
и све је мања.

СРНДАЋ НА ПОЈИЛУ

Ловили га и устрелили.
Лежи као насукани пањ уз обалу.
Ужурбано га, потом, чамцем, пребацују
тамо где нема чувара, а ни лампи.

На месечини,
његова огољеност се пуши.
Чује се само пљускање воде,
спирање ножева, уздах олакшања
што је месо већ исечено дуж костију.

У докрајчивању ритуала,
нешто запиње око шије.
Сместа, ствар преузима онај
старији, обученији, и замахује
снажније, упошљавајући обе руке.

Све у свему, неописива живост спрам
непомичности која се хлади. Свиће.

НА ПОЛА ПУТА ДО СТАНИЦЕ

Соба испуњена дисањем,
и у њој наша тела која путују кроз снове
и враћају се пред зору.

Опет свиће, опет ћемо савијати и ломити
дане као прутиће зове, и грејати се
на њиховом пламичку, болној неистини.

То само мали део прошлости зна,
али нема кад и нема коме да каже –
пиштаљка пред полазак воза пресеца
чвор јутра,

тискамо се према слободним седиштима.
На једном је љубав нашкрабала иницијале
и два мастиљава срца, приљубљена
спајалицом за папир.

Негде на пола пута до станице,
јавља се јетки осмех, затим уздах.

НЕВИДЉИВ

Мене и свет, раздвајала су само два
танка стакла на наочарима за сунце.
Помешаност корака и избледели
цинс, чинили ме невидљивим.

Пролазећи покрај излога,
у којима су се цене и роба усиљено смешили,
мој живот се чинио још безвреднији.
Било је довољно обухватити погледом
све те фино прошивене тканине,
и он би, у том тренутку, престао да постоји.

Но, претрчавао сам улицу,
слушао звекет трамвајских шина,
пушио у ходу, присећао се старе
арије кроз ехо запенушаног булевара.

Као возило што је дуго чекало на
залеђеном паркингу, нешто је говорило
да ће се и вртешка на небу ускоро
померити и да ће стићи зима.

На уласку у парк, промаче разбарушени
шаров, очито „слободњак”,
и погледа ме очима које казиваху
нешто у име искрене туге,

али не само тренутне, и не само његове,
већ и моје и твоје, вечно наше.

„ГОДИНЕ ПРОЛАЗЕ, ВЕРНОСТ ОСТАЈЕ”

Наслов у новинама сетио ме
на разговор старих супружника
у чекаоници болнице.

Свако се бринуо за здравље
онога другог, упућујући брижне
сигнале кад год би некоме глава
случајно клонула, уморна од чекања.

Судбина која их је саставила,
мора да је ликовала због добро
осигураних спојева у њиховим
скопчаним животима.

Чак и кад је човек покрио лице
шакама и забацио главу, као да му је
позлило, а жена чвршће стиснула
његову мршаву мишицу – судбина
није учинила ништа.

Јер беше јој знано
да је то само његов болан начин
да се плитко и астматично
накашље,

а знала је и много више.

ПОСЛЕ СНА

Невешт у распремању прошлости,
мислио сам: биће то као буђење
после вишечасовног сна.

Вратићу се у град који је био
поверен на чување времену,
и време ће ми га предати неокрњеног,
као скупоцену, порцеланску, успомену.

Музе обичних, малих радости где сте.
Нема ни вас, али ни позорнице на којој је
стварност пресвлачила своје разнобојне костиме,
остављајући коначне одговоре за чинове
који ће тек уследити.

Само си ти, у искреној губитничкој пози,
остао поред трафике с дуваном,
да испијаш своје незамењиво пиће
и свом животу се јадаш, драги бескућниче.

Гле, ти што ми прилазиш, држећи на узди
свог кротног пса, имаш брчиће неког
кога сам познавао, али ти ниси он.

Она кућа је бацала сенку на другу страну
улице, а сада стари заклоњена већом сенком.
Овде, у бившем сокаку, лепе су цветале покрај
отворених прозора, мирисао чај – нектар
кухиња.

Па и ти, мој бивши станчићу у Ј. Кубуровића 58,
што личиш на напуштено гнездо сенице,
не препознајеш ме више.

Иза склопљених жалузина,
као да жмуриш или обараш поглед,
скриваш у тами све моје прекречене дане.

Некад сам био сам у овом граду.
Сада се читав град уселио у мене, али
моја душа је тесна као подстанарска собица.

Ходам улицама и тихо се препирем
са прошлошћу, тражећи немогуће.

Дошао сам овде да нађем
онога ко је некада био ја.
Сретох само странца у друштву успомена
и непознате људе.

НОВЧАНИЦЕ

Осмехнута лица драгих и њихова наклоност.
Ружичасте лампе у даљини, као капице
дражесних
привиђења: море, пенушава свитања, мир.

Тренуци изненадне среће –
издужени прсти љубави
који нас проналазе у брдима,

на заљуљаном броду,
у празној башти кафане
у непознатом граду.

Све су то новчанице којима нас
живот унапред исплаћује,
пре него што останемо без ичега,

сами, држећи се једном
руком за ваздух,
другом за успомене.

Скоро је смешна
та твоја жеља да спознаш
и да пресликаш живот, понављам себи.

Да до ситница опишеш иметак
што се смањује са гомилањем
времена, тог неважећег новца.

Нешто што стицао си годинама,
а губиш једном,
једном и заувек.

НЕВИДЉИВА МЕСТА

2015.

НИЈЕ ВАРКА

Коприве у подножју плотова,
јер тако хоће лето. Дечак пругићем
прта замишљену мапу света
у прабини, померајући континенте
само дрхтајем руке.

На дрвећу, у зеленилу крошњи,
живот слави тренутке, сунце пали листиће
клена,
жуне бескрајно уситњавају своје сопране.

Подне је, накратко, заспало у хладу липе.
Међутим (на изненађење поквареног часовника
који је део игре), време упорно цури.

Са шкрипом дрвених кола стиже сумрак.
Дечак сумњичаво зури у нестварне обрине неба,
у нераспознатљива поља огрнута тмином.

Најзад, губећи стрпљење, црвени месец
израња из таласасте шуме и убеђује
дечаково срце да остане будно.

То није варка, шапућу далеке звезде,
стварнији свет од овог нећеш наћи.

ПОКУШАВАШ ДА СЕ СЕТИШ

Покушаваш да се сетиш
како је било писати песме,
али не бити песник.
Живети у немилости охолих
и презаузетих муза.

Осећати за вратом дах живота,
који те милује као лахор
и потом баца у очајање.
Пристајати на дробљење уснама
окамењених цитата из
прочитаних књига;
следити оне који умеју
да дивно опишу несрећу
и да се насмеју у лице ништавилу.

Како је било проводити
јутра и неспокојне дане између
коприва и шкртих винограда,
у очекивању да се догоди
неки узвишени обрт.
Или да се обистини ноћна мора:
„Кренух али не стигох”.

Да ли је постојало време
без идеја, без надахнућа.
Ако јесте, зашто
му се враћаш.

Уосталом, да ли си то био ти,
јер беспомоћан си и не налазиш праве речи
којима би хтео да га опишеш.

ФЕБРУАРСКЕ СКИЦЕ

После сунчаног јутра,
дан је постао неопрезан
и предао се олако
пијаном слављу,
почиње да мења боје,
губи нијансе, постаје
нарогушен и модро-сив.

Ти споро корачаш преко њива,
први усеви, испод залеђеног снега,
истурају бледе листиће;
ветар се, као смушени геометар,
залеће преко чистине
и насумице премерава сањива поља.

По рубовима ораница
расте ускомешани отпад.
На олупине које су одживеле век
и не припадају ником, слећу вране,
ограђујући шепавим ходом
наш некадашњи понос што
најзад имамо ствари какве желимо.

Милостива буди велика Сутрашњице,
мрмљаш и осврћеш се.
Помози људима који себе
сатиру и не признају пораз.
Голе, промрзле травчице,
непоколебљиве у својој вери,
молите се за наше душе.

ОПИС

Отварам још једну преграду у мислима:
слику мочваре која у твом опису дрема
претоварена сенкама дрвећа
на тамнозеленој води језера.

Барске птице, како велиш, пажљиво круже –
као да следе испрекидану линију
на оштећеној мапи;
и ја, жмурећи, покушавам да из даљине
чујем како старе мудрости света
звуче сетно кад их залепршане чапље
преведу на свој пискави језик.

Чини ми се да видим себе како окрећем
лице према небу, пратећи погледом њихов лет;
али, у ствари, ја им одавде само завидим
на њиховом лежерном понирању
и игнорисању земљине теже,
граничних прелаза,
растегнутих колона аутомобила...

Потом, видокруг прозора почиње
да бива тесан, твој опис да се растаче и бледи.
Пред очима ми је слика опадања
сувог лишћа у мом дворишту,
које ветар бесно подиже и баца у страну.

И само неколико тренутака чини се
да то полећу птице, и да се опало лишће
на чудан начин враћа у овај живот.

ЗЕМЉА И НЕБО

Кроз праменове дуванског дима,
зурим у облаке бакарно-сиве.
Као после битке, утихнула је
грмљавина, облаци склонили
на сигурно муње и алегоријско оружје.

На кућном зиду трагови
који остају после рафалне паљбе.
Испод шпалира винове лозе
лежи изрешетано зрневље смедеревке.
Попут јаја гугутке, лед још
повирује из ижђикљале траве,
међу скршеним маслацима.

У дубокој молитви,
повијена стабаоца ароније
додирују тегобне трагове мотике
као да ту очекују спас.
Узалуд, јер стварни
господар земље је небо.

А диње, што гледају ме
испод сасечених врежа,
људски су замишљене.
Као лица оних који се враћају
с гробља, нагло остарела
и помирена с тугом.

ВАГОН У ТРАВИ

На месту где дуго нема трагова
опште среће: катранисаних прагова
и оштрог трења метала о метал
(што је најављивало сјај и изглачане дане),

остављен да труне поред утонулих шина,
вагон је још увек вагон – за разлику
од болесника, што од исцрпљености
и лежања увек постане неко други.

Замишљам – у ноћима као што је
ова, у њега сврате духови
машиновође и кондуктера,
да наставе с картањем и свађом,

док силуете замишљених путника
мирно седе утиснуте у непрозирни ваздух,
као да размишљање о протицању
времена и пословима живих нема краја.

С часа на час, одозго с пута,
фарови аутомобила ушуњају се у таму
кроз замагљено око прозора
и, само на час, осветљен вагон

опет је онај стари жижак у мраку.
Тада ми се учини да у одсјају стакла
видим себе, како путујем кроз своју младост
да бих стигао до овог места,

где се од мене већ толико сувишног одвојило
да је право олакшање бити сведен на своју
сенку,
која не само да опонаша кретње, већ и оличава
моје тело остало у прошлости.

ПОЧЕЦИ

Пролеће је надирало кроз
пробуђене баште,
зелени таласи запљускивали
сеоске путељке,
недовршени цветићи се
стидљиво окретали
према хладњикавом сунцу.

Без унапред задатог циља, ласте се
зариваше у ваздух попут муња;
језик је муцао, немајући одговоре
на упечатљиве утиске дана.
Наилазак летилице,
реског звука, узбуркао је
до тада мирно небо.

У целом телу осећао сам кипљење бића,
с чуђењем прихватао поновну
узајамност са самим собом.

Стизало је пролеће.
Почињао је рат.

НАША СРЦА

Мало разговора,
мало горкастог пића
и жамора који људе спасава
од принудног савеза са самоћом.

Али ти рече оно најважније:
„Не јавља ми се више,
оставила ме без разлога.”

И док ћутимо, питам се
шта би улица којом корачамо,
између светиљки и занемелих кућа,
могла да каже о томе.

Овде истрајавају стара правила,
љубав се опрезно игра душама заљубљених?
Месец дошаптава паровима
музикалне и спасоносне речи?

Не, на жалост, не.

Улица само упија наше кораке,
време наставља да хода испред нас,
водећи нас ка тргу где искуцава поноћ
и чује се заостали ехо довршених тренутака.

Наша срца с неповерењем ослушкују
спољашњи живот препун тајни.
У њима постоје скривена места

са отисцима дешавања од некада,
као утиснуте стопе на усијаном асфалту.

Али ничему нас нису научила наша срца
и ми се питамо знају ли
ишта о нама.

ОЧЕВ ПОГЛЕД

Једног оваквог дана,
када је живот стремио
испуњавању основног циља
и хранио се само потајном жудњом,

са оцем на њиви,
три потшишане главице,
браћа и ја, што мувају се око
главног посла, померајући тек ситнице.

Чује се грмљавина у даљини,
стиже претходница пљуска у виду муње.
Насумице одапете стреле све су
ближе вршцима младе лиснате липе...

Више нисам престрашен, већ
задивљен очевом смиреношћу,
док распреже краве и одводи их
до повијеног бреста да их привеже,

па онда склања расуте стварчице
и гомила их испод дрвених кола,
прикупља алатке и упућује нам
поглед који би требало да нас задржи

на том сигурном и сувом месту,
не марећи што му се одећа
претвара у неупотребљиве крпе
слепљене за препланулу кожу.

Видим га и данас,
издвојеног из свега постојећег,
замишљеног и задовољног обављеним
у непролазном тегобном послу,

само недостаје уверљивија
димензија времена и његов
умирујући поглед, на који ме
понекад подсети ведри облак.

СУНЦОКРЕТИ

Улазим међу мирисна
мала сунца у висини очију.

Без сувишних мисли,
загледан у сиву траку пута,
замолио сам пријатеља да ту стане.

Неугашен мотор аутомобила
наставља да мрмља испрекидане
похвале времену које, чинило се,

стоји у месту; док су се точкови
предавали брзини и гутали километре.

И страшило у раскораку,
и вране које га надлећу
чврсто су уверени да не постоји прошлост.

На крају дана, сунцокрети су застали
у ходу и чуде се ономе ко је хитро
и лако поспремио њихове нечујне сенке.

У међувремену, све што сам био
овде је нашло свој кратки предах.

Живот није више подељен на
исцепљене и нетакнуте странице календара,
на оно пре и оно после,
већ лебди слободан изнад поља, као да каже:

Погледај, свет је милостив!
Светлост тренутка обасјава
и ситне семенке сунцокрета
и твоје постојање.

РУКЕ КОЈЕ СВЕТЛЕ

У сѿомен Мајци

Мој јучерашњи дан –
издигнут високо,
потом испуштен да
разбије се у прегршт
неспојивих комадића.

И сати,
лутајуће честице
које за собом
оставља мисао о целини,
такође разбијени.

Њен лик се уздиже лагано
изнад пролазности
и одгоре ме гледа.
Не могу да му се приближим,
али говорим себи:

Бар на сигурном је месту,
не може пасти,
неће ге испустити
руке које га узносе.
Узносе и светле.

ЗАГОНЕТКА

Док су дечји снови имитирали живот,
одраслима су преостајали само
дуги дани и овештале нужности.
Неопажено сам се искрадао
из сенке обичности, да бих се предао
лаким мислима жудње, док ме
сан повлачио за собом

као да ме одводи у
мрачну салу биоскопа.
Затим ме зора, збуњеног, враћала у свет
без објашњења.
Мисли, које је ноћ претварала у чудовишта,
поново су стицале одузето достојанство,
сунчана јутра су им опраштала
претеривања и самообмане у име великих жеља.

Била је то игра жмурке у мраку,
никада не бити сигуран,
никад не погодити значења сабласно празних
соба,
црне мачке, воде која је замућивала детињи
одраз.

Не знати које је од свих понуђених
једино и право лице истине,
да би се испоставило да су сва била лажна.

Као да је требало да се родим
само због тога –
да бих решавао ту
нерешиву загонетку.

У ПАРКУ

На просценијуму градског парка,
траје представа од које,
све мање избирљива,
и поезија живи.

Велика улога пристаје вижљастом бићу,
набијена је гестовима и
задовољством због постојања.

Публика не схвата
крајњи смисао тачке
са безброј пируета.

Јурити славу у игри шишаркама
чини се узалудно насупрот малаксалости
природе и тромости поподнева.

Но, зарад виших разлога,
следи сечење ваздуха оштрим скоком,
рашчешљавање крзна и укопавање у месту.

Неми посматрач, коме је
свака помисао блиска,
пита се шта је на реду.

Хоће ли љупка њушкица
шмугнути у жбун
или у песму.

ЛЕТОВАЊЕ

У расвитаку, ненадана мисао:
јутро је сума видљивих ствари
којој недостају зрнца прошлости.

Потом следи шетња поред
мршавих сенки маслина,
наспрам излазећег сунца, што и јесте
и није златни дукат на ивици неба.

Док чамци у даљини
попримају изглед светлуцавих
шкољки, реметећи довршену,

коначну слику мора,
сунце ми тихо казује речи
које само ја могу чути:

Песак под твојим прстима,
то су грчки градови
смрвљени бесом Персије.

Камена утврђења, подземни
ходници, осматрачнице, куле...
Све је нестало, песак све је.

У недостатку бољих решења,
уз помоћ архитектуре мисли која
обнавља порушено, потруди се
да видиш, у пуној слави, трошне градове:

Зажмури.
Заборави једну и сети се
друге Грчке.

НАШЕ ВАРОШИ

Наше вароши из прошлости,
видљиве још само кроз
увеличавајуће стакло сећања.

Босоноги дечади истрчавају на улицу
да уграбе испред точкова скакутави плен.
У једном тренутку су невидљиви, док не
изроне осмехнути из облачића дима.

Поспане паркиће, иза живе ограде, будне
одржавају бескрајне партије шаха;
љубитељи празних часова, из прикрајка,
уживају у погубном и неусклађеном плесу
фигура.

Датуми у календару се безбрижно нижу,
као да су бесмртни.
На путу до школе, ђаци испијају бозу,
а потом лимунаду, да се до краја угаси жеђ.

Сваког лета кроз неку варош протутњи
„Караван пријатељства” или „Песма лета”,
и градски стадион постане престоница
устрепталих срца и нежних нота.

Данима пре тога, распаљивање напетости:
да ли ће победити Ђорђе или Златко*;
из чије ће се душе, кроз незасите звучнике,
на варош излити више љубави и патње.

Да, живот је, скромно, обећавао нешто више,
због чега је вредело живети тихо,
посећивати родбину преко викенда,
поливати тротоар и износити столицу испред
куће.

А сад кад је све прошло и све је другачије,
замишљај одлучног, упорног старца,
с јетком успоменом на исклизнули живот,
који још чека да се то обећање испуни.

Иза прозора, обавијеног виновом лозом,
он се скрушено нада, али долази само још
једна спарна ноћ, у собну тмину
тек што није закорачио сан са

поверљивим извештајем из заташканог,
минулог доба; свет се причињава,
али и непобитно постоји у својој
непоколебљивости и једноставности.

Звезде, вазда расположена публика, чекају
да глатку позорницу обасја сабласна светлост.
За њих, и градиће у којима загрљени спавају
садашњи тренутак и равнодушна прошлост,

вечерас ће Месец свирати тишину.

* Ђорђе Марјановић и Златко Голубовић, популарни певачи забавних мелодија 60-их и 70-их година XX века.

ЧИТАЊЕ

Изјутра, враћам се читању стихова
осветљених првим зрацима сунца.
Налазим невидљиве улице и бучне
градове којима недостаје чврстина,
недостају прости звонки плочници,
зидови зграда од тешког тесаног камена;
недостаје нешто опипљиво –
као врата старог хотела која се
са шумом и неком озбиљном немошћу
отварају и, после кратке задршке,
враћају у почетно мировање.

Град лелуја у лако пролећном ваздуху,
поезија се труди да га веже за земљу.
Одједном, чини се да је све на свом месту.
Ниједна ствар не протестује због
мањка свежег живота,
људи су збиља замишљени или се
ведро осмехују неком ко им долази у сусрет.
Одмичем књигу и визија наставља
да ради на започетој слици.
Кроз прозор видим сивкасте облачиће
који личе на бронзану фигуру руже,

на размотану клупчад вуне,
на мој живот и живот поезије,
који подрхтавају над бескрајем.

КУЛЕ

Куле од дана,
куле од јутара
и вечери.

На основу тога, кажеш,
и наши животи у нама,
у некој врсти дишуће куле,
дирљиво тињају као пламичци свеће.

Негде небо исписује
румену листу жеља:
сунце отвара очи прозирном зрневљу
грожђа, руже царују у двориштима...

Негде престаје киша,
као да се завршило
прво поглавље романа
који хоће да обухвати цео живот.

Али куле се, објашњаваш,
и даље подижу да би биле срушене.
Остаје нам само ваздух –
отварамо га пажљиво као врата,

и улазимо у своје сенке,
наше куле, нестварне поседе
стварније од нас.

ТАМО КРАЈ СТАЗЕ

Видим посивело лице
научника чије се дубоко размишљање
наставило у бисти од камена.

Застао је између прашњавих векова
да још једанпут размотри тезу о материји,
с једне, и нематерији са друге стране.

Поглед му је остао укочен,
листови платана, по рубовима,
били су фино ушивени у дневну светлост.

НЕВИДЉИВА МЕСТА

Тог јутра, а после кише,
требало је да погодим
где се скривају младе печурке
са шеширићима боје седефа.

Кружио сам између
раштрканих стабала,
застајкивао и клањао се
породици трулих пањева.

Сваки тренутак говорио је
да су ту, сасвим близу,
на невидљивом месту
испод лишћа.

Њихово заједништво
опстојавало је још неко време
захваљујући управо тренуцима
што измицаху се у празно,

ништавних из угла смрти,
али пресудних за истањени живот.
Од замрзнутих снимака
које је начинило време,

остала је само слика
погнуте силуете у прекинутој кретњи,
и корпица у руци,
заувек празна.

Али срце, са осећањем живота
између година, још тражи
драгоцености које му припадају.

НАШАО СИ ЈЕ

Пролазио сам поред срушене цркве,
у гранама оскоруше трајала је
јутарња литургија птица,
сунце је блистало као
позлата на манастирској фресци.

Постојао сам, под благим
пролећним небом,
ја човек, ја мисао,
ја прозор кроз који душа гледа
обескућени, расути свет?

У топлом ваздуху пчеле су,
кружећи око моје главе,
узбуђено расправљале о нечему.
Можда позивале на молитву,
можда покушавале да кажу:

Ако си тражио истину,
на тренутак си је нашао.

ВЕЧИТО САДА

2018.

УЗМИ ИЛИ ОСТАВИ

Пућујем кроз сећање.
Лебдим и кружим као јастреб
у потрази за пленом који не покушава да се
сакрије.

Сунце је застало изнад земунског брда
Калварије.
Опружен у трави, посматрам гуштера
што се, као и ја, сунча на самој
граници постојања.

Подижем слушалицу у телефонској
говорници коју је одувало време –
чује се само шапат далеких звезда.
Наше речи је, као магнетофонску траку,
избрисао свемир.

Сенке туге самују на празним
перонима железничких станица.
Заустављени возови заувек
касне за пожутелим возним редом.

Има ме свуда.
Смеше ми се места чије очи су остале
без сјаја, поздрављају градови које нисам
стигао да упознам, где још сањаре
моји погледи с тераса хотелских соба.

Улазим у сале које немају зидове,
ормани су до таванице испуњени књигама.

Клизави подови пуцкетају и
опомињу тренутке да буду тиши.

Будим се у некој азурној ноћи.
Таму осветљава бледо лице
ћутљиве жене,
док у другој соби Отис Рединг
пева и плаче.

*Узми или остави, нуди сећање, све је твоје!
Хоћеш ли да чујеш чему се раговало твоје срце?
Или како је дозивало остављено у шами?*

Не, одиста, не.
Нека се прошлост сама забавља
у одајама које сам напустио без поздрава.
Нека плеше у празним дворанама у којима
борави
само мој дух.

Путуј сама, прошлости,
плови изнад времена, изнад сећања, кажем.
Не обраћај пажњу на мене,
живи, живи...

МОЖДА

Септембар гомила усеве,
неуморни зраци сунца празне њиве,
широке пољане постају још шире.

Као типкање писаће машине,
одзвања у шуми упорно кљуцање детлића.
Повест се исписује непрекидно, истрајно,
на свим расположивим језицима, на сваком
месту.

Ходочасници тајних путељака,
о којима не знамо ни реч,
крстаре вековима испод опалог лишћа.
Онаква каква јесте, бубица стражари
на јасеновом листу и чека залазак сунца.
Свет се креће, невин и осуђен да преживи.

Цвркут дрозда опомиње: овај тренутак
је нарастао до опипљивости и равнодушно
нас предаје у руке нашој судбини.
Можда ћемо бити натерани да поред лепоте
упознамо и уплакане очи патње?

Можда.

Јер ако нас љубав не спасе,
о којој знамо скоро све,
горећемо вечно на ватри
између наде и ништавила.

ТРЕНУТАК СРЕЋЕ

Тренутак среће на
аутобуској станици
док аутобус касни.

Покушавам да се сетим
брежуљака око града
који су вековима чекали
нешто што не умедох да разумем;

нападних таксиста и продавачице
љубави чији поглед је говорио:
„веруј ми ако хоћеш”,

а онда је уследио тренутак истине
и окретање главе на другу страну.

Памтим прекорне гласове путника;
њихова лица као да су патила због изгубљене
части.

Само су деца налазила поезију
трчкарајући између набрекљих торби,

и рецитовала своје километарске мисли,
слична цветићима који су се отварали
и провиривали кроз нерасањено пролеће.

Тренуци среће не личе на јакте
с благим ветрићем
у заставама.

Слични су обичним тренуцима,
прате нас на одстојању, понекад
прилазе када ослушну наше монотono дисање
или убрзани рад срца.

У цепу је зазвонио телефон.
Прва асоцијација: дуг и досадан разговор.
Друга: бескрајно ценкање око поруџбине...
Али тихи глас ми рече:
„Ја сам.”

НИКО

У твојој соби сумрак ноктима
тихо нагриза ствари.
Корасти испод прозора,
без путоказа, налазе пролаз
у невидљиви живот.

Док вртиш непослушан увојак косе,
на сличан начин и свет се премотава.
Неко поново улази у твоју душу
с кофером пуним исплаканих метафора.
Љубав пече као зелени пламичци коприве.

Тихи тренуци царују,
смеши се месец над градом
и будно мотри на омађијани свет.
Ти не примећујеш то. Читаш.
„Ах, како очајање у песми
може да прија”, кажеш.

Ја сам Нико.
И све ти ово говорим да упамтиш:
мораш сама открити формулу која поништава
бол.

Ослушни ветрић у лишћу поред прозора.
То сам ја.
Послушај тишину док између зидова расте ноћ.
Неко је у њој и слуша твоје дисање.

О ТИШИНАМА

Јани Алексић

У млаком ваздуху слушам
тишину собе. Која се разликује од
тишине предсобља. Док је тишина
предсобља друкчија од
свих тишина које запоседају
небрађене кутове куће.

Слушам је у свакодневној шетњи
преко ораница.
Све је прекривено снегом, све засићено белим.
И на све пада зимска светлост,
такође бела.

Одједном, јаве се стихови о
непрегледном покривачу који
притиска поспане њиве.
Али то није тачно. Оно што стварно
њиве притиска је огромна и тешка тишина.
Док је снег само чини порозном.

Причаћу ти једном о томе.
Не постоје две исте тишине,
као што не постоје две исте
близнакиње, нити два
иста отиска у снегу.

Нити било шта исто
у свету који је
истовремено и опор
и неразумљив и леп.

ПИТАЊА

Новинарка локалног листа
диктира вечно питање:
„Где налазите теме за своје песме?”

Од зимског и летњег ткања
су песме моје,
покушавам да се извучем.

Али са говорнице у сенци,
моја душа ми добацује:
Од неупотребљивих искустава...

Од океана у чаши поред
болничке постеље,
и од мрвица страсти...

Од приче о постиђеној љубави
која после сваког затрчавања у празно
беспомоћно шири руке...

ПРЕСТАНАК КИШЕ

Корачали смо лагано,
разговарали тихо.
Два живота испод кишобрана,
у граду који нас не познаје.

Ветрић је празнином надувавао сунцобране
што су биваковали испред ресторана.
Рекламе за пиво мамиле су управо оне
који су бежали од празнине.

О нашим корацима одлучивао је бескрај:
заобилазили смо барице
и лако прекорачивали поточиће
необуздане течности.

Кад су капљице престале
да умивају већ огрубело лице града,
склопио сам кишобран
и изнад нас се отворило небо.

Могли смо да бирамо:
да се успењемо на један од пропланака
које су облаци брзо застирали преко набораног
неба,

или да скренемо у улицицу
што је водила до зграде
са низом уских прозора,
на којима су се осликавали одрази реалног
света.

Без шестара и оловке,
разум је правио математичке
прорачуне на коју страну да пођемо.

Међутим, живот је ишао испред нас
и водио нас кроз строго ограђени простор дана.

Ми смо опрезно следили његове стопе,
као путници који не познају пут,
као време које застаје у градском парку,
збуњено што у раширеним једрима крошњи
још има наде.

НЕЗНАЊЕ

Њо Јовану Христѿићу

Нико ми није рекао да патња боли.
Нисам се питао коме су намењени
дани стрепње и неспокојства.
Нисам претраживао полице
с књигама да сазнам
да ли је правичност
само једна од слатких обмана
на коју се наслања живот.
Није ми било речено
да се честице љубави
уситњавају при покушају
да се саставе.
Посекотине на телу превијане су
на лицу места, бол је трајао кратко,
није било потребе да се објашњава било шта.
Болест је била неподношљиви терет за друге.

Мирно сам живео.
Требало је да се догоди нешто
за чим сам жудео целог живота.

Догодило се оно што
развејава сан и буди ме сваке ноћи,
подсећајући ме да сам жив.

ПЕСМА

Ђорђу Шћеиовићу

Због чега толика опрезност,
предуге увертире усамљености
над папиром који је нем
и празан као пустиња?

Тражимо речи које ће надживети
заборав и наше гласове;
наше трезвене разговоре
у несаници која је слепа
за сумрак и свануће;
надживети сећање на онај уснули градић
док је тешко дисао под светиљкама
које је нежно давила магла.

Тражимо речи које ће надживети заборав,
а надживети заборав
може само тишина –
древна тишина у којој су
прошлост, садашњост и бескрај.
Чујнија од непроспаваних ноћи.
Више од гласа.

ТАЛОГ

Град има огромно и непоколебљиво срце.
У неједнаким размацама куца
и оставља ме без даха.

Сунце се врзма у крошњи
старог платана и шаље ми
последњи поздрав овог дана.

Гледам њене прозирне
прсте како окрећу
шољицу у којој се
слива и рачва талог кафе.

У њему су моја путовања,
једно писмо (загонетно
као судбина), известан сусрет,
можда љубав...

Било би лепо
живети у тој шољици кафе.
Грејати се на
непостојећем сунцу.

Али срећа се не одазива на позиве.
Док туга непозвана стиже
и дан смањује на
величину мога срца.

Иза свега остају речи
потопљене у модро предвечерје.
Ехо једноставне истине о животу.

Прозирни прсти дана.
Сенке наших корака.
Талог.

УПОРНИЈЕ ОД ТУГЕ

(Разговор два моја усамљена – ја)

Ајтани Дрековић

„Живи мирно и радуј се пролећу”,
прочитао сам у приспелом писму.

Јеси ли најзад схватио
шта је срећа?

Јесам.

Заувек.

Ти, који у срећу ниси веровао?

Али сам живео

упорније од туге,

и Анђелу који ми долази

у сан, и који све разуме,

понављао молитву:

Живот је жеђ.

Напоји ме тајанственом реком.

Пољупцима пролећне кише.

Напоји ме оним што

нисам у стању да разумем.

Обећај ми један

непролазан тренутак,

и научи ме да чекам.

ЈА САМ ТИШИНА

Живот
испуњен
носталгијом
за животом.
Љубав
не престаје
да крчи пут ка другој
љубави.
На послужавнику времена,
све је у свему,
ништа не живи само за себе.
Ја сам тишина и живим у другима.
Морао сам да заборавим ко сам,
своје име, језик и своју патњу.
Твојим прстима додирујем ствари.
Твој глас чујем на сваком месту.
Али остајем нем као
дрвеће на месечини –
и у мени одзвања нечија неописива радост.

ОМАМЉЕН БЛИЗИНОМ СНА

Слушам шапат молитве
у цркви мога тела.
С далеког путовања
вратило се срце,
и већ припрема лежај од
сувог лишћа сећања.

Лаковерни снови
пузаће кроз мисли целе ноћи;
вероваће да траже мене,
такође и судбину која
припада само мени,

и налазити истину
тамо где
постојање ћути,
живот се помера
и остаје невидљив,
али дијалог са светом
ипак траје:

ноћне бубице налећу
на стакло угашене лампе,
дисање прелази километре сна,
сат не одустаје од каскања

испред година које су имале
свој мир, тугу и битисање
под сунцем, јутра и
аларм за буђење...

Уски простор слободе,
вулканска лава душе и нада...
Кад букне јутарњи пожар,
гасе се.

ПИСМО ВИСЛАВИ ШИМБОРСКОЈ

Драга госпођо,

Можда ћу Вас изненадити, пишем Вам са оне исте Земље коју сте већ добро упознали и напустили на време. Да, која обилује памћењем и другим чудима, од којих је највеће да још постоји.

Ипак, теже ми је да замислим да нема Вас и да сте заборавили шта је живот који је био довољно луд да Вас пусти да одете. Како да поверујем да неко ко брине о Вама мора да Вас подсећа шта су светлост, књига, фотографија, рукавица...? Док Ваше песме воде одмерене разговоре са читаоцима и не примећују да Вам се догодило нешто чудно.

Мало шта се променило после Вашег бурног одласка, драга госпођо, осим што показује све луцкастију тежњу за нестајањем.

Овај и Онај свет, постали су слични као два крака холотурије која се пред опасношћу кида на пола. А оно што се стидљиво назива стварност, већ се у тајним актима води као нестало.

Остаје ми само поезија, драга Вислава.

Док читам Ваше стихове, верујем да су *душа* и *савес* неуништиви. Понекад гласно изговарам те речи у тишини, пред малобројним сведоцима историје. Ноћне лептирице су тако нежне и закупаљене темом сопствене смрти. Други инсекти су скривени и воде неку врсту узорног породичног живота.

Наизглед, као у Вашој песми „Портрет по сећању”, све се слаже. Живот не уме да буде ништа друго. Птице певају у крошњама, чује се сирена Хитне помоћи, у градском аутобусу човек чита новине, неко покушава да откочи лифт који је остао заглављен између спратова...

Недостаје само оно невидљиво, без чега слика света није потпуна. Поезија чини све што може, али зона сивила која замагљује слику је све већа.

Као што рекох, Овај и Онај свет су постали блиски.

Да није тако, тешко бих се осмелио да Вам напишем ово писмо.

Остајте у миру, у вечитом сада, драга госпођо Шимборска!

УШИВАЊЕ РАНЕ

У дослуху с мојом судбином,
ушивају рану на глави
младе болничарке.

Уједно, речима прошивају
знатижељу једна другој:

„Зар је тако рекао?”
„Иако те не познаје?”

Двадесет шавова,
дужина ране десет центиметара.
Бол се понавља, понавља, понавља...

Док сам провлачио прсте
кроз косу, сетио сам се тога.
Чамац је клизио, мотор
бректао као да певуши
песму осуђеника, песму без краја.

Чапље су пажљиво гацале
дуж обале, забадајући у муљ,
као игле, оштре кљунове.
Таласи се играли браздом
која је кратко остајала иза чамца.

Отворена рана на води
брзо зараста.

Резови на прошлости
спајају се без иједног шава.

Окрутност и бол су за нас
што рађамо се само једном.
Са срећом и са самоћом,
са заборавом и са неуморним памћењем.

РЕЛИГИЈА ЗА ЈЕДНУ НОЋ

Глас певачице
селио се
из песме
у песму.

Потом би у мени
нашао топло склониште
и тамо се смиривао.

Био сам
верник религије
која сместа осваја
цело биће
и траје колико
траје ноћ.

Проповед није
позивала на разум.
Није се ослањала
на симболе.

О усамљености је
та жена знала све.
Понављао сам за њом молитву,
кајао се што нисам више слушао
Ејми Вајнхаус и Били Холидеј.

Пред зору ми је
све било опроштено.
Чак и оно зашта ћу
тек бити крив.

Ноћ је укусан залогај несанице.
На крају остану само
мрвице туге и жудње
на уснама.

Док је свитало,
био сам свештеник
који се враћа кући
после поноћне литургије.

Тешко свитање пратили су
лаки облачићи на небу.

Причај ми о непомућеној срећи.
О љубавима које
трају као ходочашћа
улицама Јерусалима.
О песмама које су
непрекинути ритам дисања.
О души која не разликује
гласове анђела од људских уздаха,
душо.

ОН ПИШЕ

Он пише.

Прекидају га чести напади кашља.

Отплаћује још једну рату поезији,
која га моли да се усредсреди на
време, место и збивања у памћењу.

Свет је несавршен, живот је

силан и непоткупљив,

срце се или нада или

пропада као тег

бачен у средиште океана.

Љубав?

Не питајте га о ономе

за шта се и сам пита шта је.

Облак? Сунце? Месец?

Све је већ виђено,

треба открити нешто ново.

Мораће да заборави оно што је знао.

Да страница остане чиста,

прекривена меком светлошћу.

Да напише неколико

вечних и невидљивих стихова.

А потом и сам да

постане невидљив,

захвалан животу

што је такав.

ЦВЕТАЊЕ ШЉИВА
(уз књигу *Стиационарије*)

Душку Новаковићу

Као да су у овом часу истргнуте
из свеопштег пламена историје,
стихови греју прсте, склизнуле између корица.

Чим их дотакнем,
листови испадају, беже из књиге,
као путници у напуштању брода који сигурно
тоне.

Све се већ претворило у навику:
цветање шљива, свом снагом, у пролеће,
бомбе у марту и априлу.

Почеле су да падају исте вечери
кад сам изнад поворке стихова распознао
бомбардовање нашег трпљења
и свих дотадашњих очајања,
пред још једним, дубљим очајем.

Јесте, спасавала ме тада расута књига,
њених 98 страница још живих слова;
а година, заробљена бројкама 99, што је
тражила да буде пажљиво враћена пролећу,

била је све сувља грана у памћењу,
коју је време срубило потом.

ПОВЕСТ ГЛЕДАЊА У ЈЕДНУ ТАЧКУ

У ваздух тупо удара
срце октобра,
Подрхтавају крути листови ораха,

Кроз самоћу мисли
усплахилено јуре
као зечеви преко
опустелог поља.

У дну дворишта скрила се туга.
А живот одлеће са
предвечерњим јатом врана.

Моје острво истине
поплочано је корацима,
између полица с књигама и прозора
на којем се смењују годишња доба.

Тишина би имала много
да каже, али ћути.

Зидови су тек неми гласници,
прекривени окамењеним мислима
од дугог гледања у једну тачку.

ПЕВАЊЕ ГЛАСОМ ДУШЕ

Поштовани пријатељи и поштоваоци наше велике песникиње,

Не само ја у овој повлашћеној прилици и овом тренутку, него и многи људи из света књижевности и света културе, причу о Десанки Максимовић почињу констатацијом да постоје извесна неслагања у вредновању њеног песничког дела, као и у одређивању њеног коначног места у српској књижевности. Књижевна критика још није изрекла оно што је, давно и недвосмислено, учинила читалачка публика, видевши у Десанки Максимовић истинског класика националне књижевности и једну од водећих фигура српске културе XX века.

Скоро цео један век протекао је, као каква мутна и плаховита река, пред њеним очима. Неретко, том реком, коју можемо звати историја, текла је врела људска крв. Из те реке која је за собом оставила несрећу од које се свет до данашњег дана није опоравио, настао је и један значајан ток у песништву Десанке Максимовић, такозвани, круг ангажоване и родољубиве лирике. Једна од њених најпознатијих песама, „Крвава бајка”, која је била и почетак мог упознавања са њеним широким и комплексним песничким светом, припада том кругу. Песма која је остала високи морални и хуманистички стуб српске поезије. Можда се трагом те песме може пронаћи и одговор на питање: Зашто је дело Десанке Максимовић, чија уметничка вредност се подразумева, али што није довољно да неко буде прихваћен од читалаца као национални

песник, постало неодвојиво од народа којем припада? Одговор лежи у чињеници да је њено песничко биће судбину народа и његову историју преузело на себе, и том задатку служило марљиво и са нескривеном љубави и поносом од почетка до краја свог богатог стваралачког пута. Она је песникиња велике доброте, оне душевне лепоте коју је исијавала и према људима, и према природи, и према Богу, па је и њена поезија, са распоном који се протеже од лирског до рефлексивног полазишта и усмерења, универзална химна љубави. У овом свечаном тренутку једва да би се могло започети набрајање поетских особености и важних тачака у поезији песникиње тако великог дара, књижевне културе и богатог песничког искуства. Но, само бих споменуо природу као најчешћи мотив и трајни ослонац њеног песничког света. Природа је чест мотив и у мојој поезији, мада је код Десанке Максимовић природа причљивија, она изражава људска осећања и обнавља заборављене вредности, кроз њу се пројављује спознаја Бога, у њој се налази веза са прошлошћу и непресушна радост живљења садашњег тренутка. Песникиња је поистовећена са природом, она говори гласом природе, а природа јој одговара песничким гласом. Једном приликом је рекла: „Понекад ми се чини да природу осећам више као каква зверка него као човек”.

Истицала је да је важно знати какав је однос песника према свету, према другим вредностима живота сем поезије, каква је личност, какав је као грађанин. Оно што је Десанка Максимовић написала у предговору „Изабраним причама” Бранка Ћопића, добрим делом се може узети и као скица за њен лични песнички и људски портрет. Она каже да Ћопић „своју славу не дугује само лепоти

стила, добром језику, плодности, већ највише што воли људе, и то воли највише оне којима је љубав најпотребнија: децу, старе и напаћене, судбином уцвељене и сањалице. Воли људе свог завичаја”.

Све то имамо на уму и кад се сећамо Десанке Максимовић.

Захваљујем се уваженом жирију награде „Десанка Максимовић” на овом високом признању, захваљујем се Задужбини „Десанка Максимовић”, домаћину ове свечаности, Народној библиотеци Србије, и вама драги пријатељи.

О ПЕСНИКУ

Томислав Маринковић је рођен 8. фебруара 1949. године у Липолисту код Шапца.

Објавио је књиге песама: *Двојник* (1983), *Извесно време* (1985), *Стихови* (1991), *Сумња у огледало* (1996), *Школа шрајања* (2003), *Свећ на кожи* (2007), *Обичан животи* (2011), *Путовање кроз близине* (изабране песме, 2013), *Невидљива места* (2015), *Извојене тишине* (изабране песме, 2016), *Вечито сада*, 2018) и *Изабране песме у 111 Колу Српске књижевне задруге*, (2019).

Поезија му је превођена на више страних језика.

За своју поезију добио је награде: „Бранко Миљковић”. Мирослав Антић”, „Васко Попа”, „Заплањски Оефеј”, „Владислав Петковић Дис” и „Десанка Максимовић”.

Живи у Липолисту.

САДРЖАЈ

СУМЊА У ОГЛЕДАЛО, 1996.

Мелодије, звуци.....	7
Скаска, бол.....	8
Цитат глине.....	10
Некад му се учини.....	12
Пресудни час.....	13
Жели.....	14
Сумња у огледало.....	15
Друго небо.....	16

ШКОЛА ТРАЈАЊА, 2003.

Вртови, речи, копије.....	19
Баштенске тезе.....	20
Део истог срицања.....	21
Веома стари укус.....	22
Случајна мера.....	24
Испред кулиса.....	25
Аронија.....	26
Једно далеко снежно поподне.....	28
Једноставност.....	29
Само то.....	30
Мува.....	31
Белина речи.....	33
Тихо, на прстима.....	34

Реч о јату	35
Распоред ствари	36
Музика зиме	37
Дисање кроз трску	38
Искуства поезије	39
Обратна машта	40
Песник, на пијаци	41
Опрезно	42
Значај пређеног пута	43
Чекић, трпљење бола	44
Чистећи превиде у тексту	45
Могући свет	46

СВЕТ НА КОЖИ, 2007.

Светови	51
У лепој самотној ноћи	52
На другој страни	53
Јутро и речи	55
Стопе у снегу	56
Каменчићи свих боја	57
Бело	58
Шта је вечност	59
Нигде	60
Више руменила него извесности	61
Позив	62
Двориште	64
Отворио си прозор на соби	65
Свет на кожи	66

Рај.....	67
Као брод.....	68
Сањао сам јана скацела.....	69
Пеге	70
Сапутница света	71
Земун, острво, жалосна врба	72
Краљевски занат	73
После два дуга месеца	74
Пепео и дим.....	75
Дани анђеоског лица	76
Врата поезије	78

ОБИЧАН ЖИВОТ, 2011.

Лекција	81
Мириси	82
Усамљеност воли изузетке	84
Имати све	85
Тражећи одговоре	86
Чекајући будућност	87
Класична тишина	88
Обичан тренутак као овај	89
Обичан живот	90
Из близине се то не види	91
Где живе добри људи	93
Пахуље, док падате	94
Понекад	95
О једноставности	96
Само.....	97

Једночинка	98
Очи	99
Оно што сам пропустио на крају	100
Срндаћ на појилу	101
На пола пута до станице	102
Невидљив	103
„Године пролазе, верност остаје”	104
После сна	105
Новчанице	107

НЕВИДЉИВА МЕСТА, 2015.

Није варка	111
Покушаваш да се сетиш	112
Фебруарске скице	114
Опис	115
Земља и небо	116
Вагон у трави	117
Почеци	119
Наша срца	120
Очев поглед	122
Сунцокрети	124
Руке које светле	126
Загонетка	127
У парку	128
Летовање	129
Наше вароши	131
Читање	133
Куле	134

Тамо крај стазе	135
Невидљива места	136
Нашао си је	138

ВЕЧИТО САДА, 2018.

Узми или остави.....	141
Можда	143
Тренутак среће.....	144
Нико	146
О тишинама.....	147
Питања.....	148
Престанак кише	149
Незнање	151
Песма	152
Талог	153
Упорније од туге.....	155
Ја сам тишина	156
Омамљен близином сна.....	157
Писмо Вислави Шимборској.....	159
Ушивање ране.....	161
Религија за једну ноћ	163
Он пише	165
Цветање шљива.....	166
Повест гледања у једну тачку	167
Томислав Маринковић:	
<i>Певање гласом душе</i>	169
О песнику	173

Томислав Маринковић
ДУГЕ СЕНКЕ ИЗА ТРЕНУТАКА
ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ

Издавачи

ЗАДУЖБИНА „ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ”

Београд, Скерлићева 1

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ

Београд, Скерлићева 1

За издаваче

Светлана Шеатовић

Владимир Пиштало

Уредник

Светлана Шеатовић

Припрема и штампа

Сигоја
ШТАМПА

office@cigoja.com

www.cigoja.com

Тираж

300

ISBN 978-86-82377-70-2 (ЗДМ)

ISBN 978-86-7035-462-3 (НБС)

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-1

МАРИНКОВИЋ, Томислав, 1949-

Дуге сенке иза тренутака : изабране песме / Томислав
Маринковић. - Београд : Задужбина "Десанка Максимовић" :
Народна библиотека Србије, 2021 (Београд : Чигоја штампа). -
179 стр. ; 21 см. - (Награда Десанка Максимовић ; књ. 26)

Тираж 300. - О песнику: стр. 173.

ISBN 978-86-82377-70-2 (ЗДМ)

ISBN 978-86-7035-462-3 (НБС)

COBISS.SR-ID 34991881

9 788682 377702

9 788670 354623